

Yoani **Injili ya Yesu Mwaiandikilwe na** **Yoani** **Kilongolyo**

Injili kati mwaiandikilwe na Yoani, itubakia panga Yesu nga Liyi'gi'yo lya Nnu'ngu' yu'lu' ywaaasi padunia no ba mundu, aatami kwitu (1:14). Kati mwakitubakia kitabu sene, Injili yi' yaandikilwe li'nga asomi bake bapate u'bi'lya panga Yesu nga Nkosopoli, Mwana wa Nnu'ngu', na kwa kunnemya ywembe, yani kumwu'bi'lya, bandu baapata bwu'mi (20:31).

Pano tupeyelwa wi'ti' kilongolyo sakitulaya mpu'la panga Yesu nga Liyi'gi'yo lya Nnu'ngu', no bakiyilwa bu'kana na mangelongelo nsi'si' gagali'nga laya panga, Yesu nga Nkosopoli ywaabakiyilwe na Nnu'ngu' atumilwe padunia, ywembe nga Mwana wa Nnu'ngu'. Tubakiyilwa mu'lu' bandu bi'ngi' mwabamwu'bi'li Yesu no panga apwasi bake, popo bi'ngi' kabantaukya no kana kumwu'bi'lya.

Nniango wa 13-17 ilaya mpu'la lu'mbana kwa kisake kati ya Yesu na apwasi bake, na kutupeya mayi'gi'yo gake ga kutusenga na kutuyi'ya mwoyo kubile balo bambilwa kwake. Milyango ya nnu'ngi' ibaya bu'kana no boyolwa kwa Yesu, ukumilwa, bambilwa, yu'ka na kwapitya apwasi bake bu'ka pa uyu'ki wake.

Injili ya Yoani ikong'ondelya likowe lya ukoto wangayomoka, waupatikana kwa ndi'la ya Yesu

Kilisitu. Ukoto wo wangayomoka, nga upo kwa balu' babannyi'ki'tya Kilisitu Yesu ywembe nga ndi'la, ukakape na bwu'mi witu.

Kwa ndi'la ya kisake, Yoani atuawanikia makowe ga ngama mumaisa ga Yesu, kwo tumya makowe gagapangika mumaisa ga kila lisu'ba, li'nga awanikia maisa ga loo kati, masi', kilyo, bweya, nsungi, nni'mi, na gi'ngi'.

Wu'no nga nnu'ndu'ngo wa itabu ya Injili yaiyendelya andikilwa li'nga kukuyangatia wammatu'mbi' waupendilwe. Tukulu'bya uyen-deliki wisoma itabu yi'no li'nga upate yaliwa kati mwabini Nnu'ngu' kwo pi'tya lina lya Mwana wake ywampendile Yesu Kilisitu, ywaayi'ki'ti waa munsalaba kwa kitumbu sa masambi ga bandu boti. Ywembe ampenda kila mundu ywannyi'ki'tya na kumwu'bi'lya.

Liyi'gi'yo ngalipanga mundu

¹ Kwai'mbu' kwai na Liyi'gi'yo, aywo Liyi'gi'yo aai na Nnu'ngu', naywembe aai Nnu'ngu'.

² Bu'ka kwai'mbu', aywo Liyi'gi'yo aai pamope na Nnu'ngu'.

³ Kwo pi'tya ywembe ili'be yoti ngaiumbilwe, na pangali ywembe ntu'pu' kili'be sakiumbilwe.

⁴ Nkati yake ngamwawabile ukoto, na ukoto wo ngawaletike bweya kwa bandu.

⁵ Bweya wo umulika mulubi'ndu', na lubi'ndu' lukombwili kuimiya.

⁶ Aaisi mundu yumo ywaatumilwe bu'ka kwa Nnu'ngu', lina lyake Yoani.

⁷ Aywo aaisi kong'ondelya bu'kana na bweya wo, kwo pi'tya ywembe bandu boti bauu'bi'li.

⁸ Ywembe aabileli wu'lu' bweya we, ila aaisi kwabakia bandu bu'kana na awo bweya.

⁹ Wu'lu' bweya wa kakape, wammulikya kila mundu uisa padunia.

¹⁰ Liyi'gi'yo aabile padunia na kwa ndi'la yake dunia ngaiumbilwe, lakini dunia yantangiteli.

¹¹ Aaisi kasake, lakini babaabile bandu bake baampokili.

¹² Lakini boti babampokile, aapei uweso wo pangika bana ba Nnu'ngu', nga balu' babaliu'bi'lya lina lyake,

¹³ baabelekwili kwa myai, wala kati mwaipala yi'ga au mundu, ila mwapendi Nnu'ngu'.

¹⁴ Nalyembe Liyi'gi'yo lyapangike mundu no tama pamope na twenga. Na twenga twaubweni utukupu wake, utukupu wu'lu' waapeyilwe Mwana ywa kisake ywabu'ka kwa Tati'. Ywembe aalayite ukakape woti na ngu'ngu' ngu'lu' ya Nnu'ngu'.

¹⁵ Yoani aau'bwiye lilobe kaabakia bandu makowe gake, kabaya, "Ayu' nga yu'lu' ywanam-makie panga, 'Ywembe ywalu'a isa pasu'gu' yangu', nga nku'lu' kulikoni nenga, kwa mwan-jaa nenga nabelekwali, ywembe aabile.' "

¹⁶ Kwo bu'kana no timilika kwake, twenga twaboti tupoki ngu'ngu' ngu'lu' yatwi'li'yilwe nayo.

¹⁷ Kwa mwanjaa salya ya Nnu'ngu' yaaletilwe kwa luboko lwa Musa, nambi'yambi' ngu'ngu' na kakape yaaisi kwa luboko lwa Yesu Kilisitu.

18 Ntu'pu' mundu ywoywoti ywaamweni Nnu'ngu' katu, ila Mwana ywa kisake ywabile nsawani na Nnu'ngu', ywembe ywalu'mbine na Tati', ngaywatubakiye makowe ga Nnu'ngu'.

*Ukong'ondeli wa Yoani Ywabatisage
(Mat 3:1-12, Mal 1:1-8, Luk 3:1-18)*

19 Amo, ngamwaalongei Yoani api'ndo ba Ayahudi pabaatumike alongosi ba dini na Alawi bu'ka ku Yelusalemu kunnaluya, “Wenga wa nyai?”

20 Yoani aakanili yangwa pabannalwiye, aa-longei mpu'la kabaya, “Nenga na Kilisitu lili.”

21 Ngabannaluya, “Wenga wanyai nde? Wenga wa Elia?” Ywembe ngaayangwa, “Lili, nenga na Elia li.” “Wenga wa yu'lu' Nnondoli wa Nnu'ngu'?” Ngaayangwa, “Lili.”

22 Ngababaya, “Bai utubakiye panga wenga wa nyai, li'nga tupate sakwabakia babatutumike. Wenga wamwene wikema wanyai?”

23 Yoani ngayangwa,
“Nenga nga na li'lu' lilobe lya mundu ywakema
kulupu'ngu'ti'
ywaabaite Nnondoli Isaya makowe gake,
'Mugolwe ndi'la ya Bwana.' ”

24 Bandu bo baatumilwe na Mafalisayo.

25 Ngabannaluya, “Manaitai wenga wa Kilisitu li, kai' wa Elia li, na wayu'lu' Nnondoli wa Nnu'ngu' li, mboni wendabatisa?”

26 Yoani ngaayangwa, “Nenga nibatisa kwa masi', lakini pakatikati yinu ayi'mi mundu ywamumwomongwa.

27 Aywo ywaisa pasu'gu' yangu', nenga nip-waikali ata undwana lugoi lwa ilatu yake."

28 Makowe aga goti gaapangike ku Betania, kwiyi' ya Libi'ndi' lya Yordani, pandu paabile Yoani kabatisa.

Yesu Mwana Ngondolo wa Nnu'ngu'

29 Pammalau' yake, Yoani aamweni Yesu kaisa paabile, ngabaya, "Ayu' nga Mwana Ngondolo wa Nnu'ngu' ywagabu'ya masambi ga dunia!

30 Ayu' nga yu'lu' ywanaalongei makowe gake panga, 'Aisa mundu nku'lu' nsu'gu' yangu' ku-likoni nenga, kwa mwanjaa nenga nabelekwali aabile!'

31 Nenga namwene nantangiteli, lakini kitumbu so isa batisa kwa masi' li'nga bandu ba Isilaili bapate kuntanga."

32 Kai' Yoani aakong'ondeli kabaya, "Nimmweni Loo kauluka bu'ka kunani kati ngunda, no tu'la panani yake.

33 Nenga nantangiteli, lakini yu'lu' ywanitumike nibatise kwa masi' aanibakiye, 'Yu'lu' ywawammona Loo kamuulukya no tama panani yake, aywo nga ywaalu'a batisa kwa Loo Mpele-teu.'

34 Nenga namwene nilibweni likowe li', nganikong'ondelya panga ayu' nga Mwana wa Nnu'ngu'."

Babatumbwi panga banamasi' ba Yesu

35 Pammalau' yake, Yoani na banamasi' bake abi'li' baabile pandu po kai'.

36 Paamweni Yesu kapi'ta, ngabaya, "Lingulya, Ayu' nga Mwana Ngondolo wa Nnu'ngu'."

³⁷ Balu' banamasi' abi'li' pabannyuwine Yoani kalongela go, ngabanki'ngama Yesu.

³⁸ Yesu aatigalambuka ngaabona abo banamasi' kabammi'ngi'ya, aatikwalaluya, “Mupala namani?” Baatikunnyangwa, “Rabi,” (lombolya Mwalimu), “Utama kwaku?”

³⁹ Yesu ngayangwa, “Mwisange, mulu'a pabona.” Kwa nyo ngabayenda na kupabona pandu patamage, baatami nakwe lisu'ba li'lu', mpaka musaa ku'mi kitamwiyo.

⁴⁰ Andelea nnunawe Simoni Petili, aabile yumo ywa banamasi' abi'li' babaayu'wine galu' gaagalongei Yoani, nabembe ngabammi'ngi'ya Yesu.

⁴¹ Andelea aankoli wi'ti' nku'we Simoni na kummakia, “Tunkoli Masiya (lombolya Kilisitu)! ”

⁴² Nembe ngampeleka Simoni kwa Yesu. Yesu aatikunninga no baya, “Wenga wa Simoni, mwana wa Yoani, nambi'yambi' ulu'a kemelwa wa Kefa.” (Lilombolya Petili au Liwe).

Kemelwa kwa Pilipi nanyine Natanaeli

⁴³ Pammalau' yake Yesu apalage yenda Galilaya, bai ngankwemba Pilipi, ngammakia, “Unibi'ngi'ye.”

⁴⁴ Pilipi aai mwenekaya wa Betisaida, kukilambo sa ki Andelea na Petili.

⁴⁵ Pilipi nembe ngankwemba Natanaeli na kummakia, “Tunkoli yu'lu' ywembe makowe gake gaandikilwe mukitabu sa salya ya Musa na alondoli ba Nnu'ngu', yaani Yesu mwana wa Yusupu bu'ka Nasaleti.”

⁴⁶ Natanaeli ngannaluya Pilipi, “Nasaleti! Buli, kikowe kinannoga kiwesa pitya bu'ka ku Nasaleti?” Pilipi ngammakia, “Wise saulole.”

⁴⁷ Yesu pamweni Natanaeli kamwisilya, aa-longei makowe gake kabaya, “Lingulya, ayu' kakape Mwisilaili. Nkati yake ntu'pu' ki'pi'li.”

⁴⁸ Natanaeli ngannaluya, “Unitangite buli?” Yesu ngannyangwa, “Naakubweni pawaabile pai' ya ntini, Pilipi abile balo kukukema.”

⁴⁹ Natanaeli ngammakia kai', “Mwalimu, wenga wa Mwana wa Nnu'ngu' na wa Nku-lungwa wa Isilaili!”

⁵⁰ Yesu ngammakia, “Uu'bi'lya mwanjaa naakubakiye naakubweni pawaabile pai' ya ntini? Bai, waagabona makowe maku'lu' kulikoni lyo.”

⁵¹ Apo ngaabakia, “Kakape gano ganimmakia mwenga, mwakubona kunani kakuyu'gu'ka na malaika ba Nnu'ngu' kabau'bu'ka no uluka bu'ka kunani mpaka kwa Mwana wa Mundu.”

2

Lisengele lyo kukilambo sa Kana

¹ Lisu'ba lyenetatu kwai na lisengele ku kilambo sa Kana ya Galilaya, na mau' bake Yesu baabile kwo.

² Yesu na banamasi' bake nabembe baakokilwe kulisengele lyo.

³ Divai payaayomwike, mau' bake ngabammakia Yesu, “Divai iyomwike.”

⁴ Yesu ngaabakia mau' bake, “Mau', lyanipalikwa panga nilitangite, ila saa yo panga lyengo lyangu' inaikali.”

⁵ Mau' bake Yesu ngaabakia balu' apangakasi ba lisengele, "Lyolyoti lyaalu'a kummakia, mwapange."

⁶ Bai, palu' kwaabile na ibi'ga sita yaiukulilwe kwa maliwe. Kwa mimu ya Kiyahudi, ibi'ga yo baitumyage kwa kwipeletea, kila kibi'ga kiwesage twi'lya malebe matano.

⁷ Yesu ngaabakia balu' atumisi, "Mwiitwi'li'ye masi' ayo ibi'ga." Nabembe ngabaitwi'li'ya yi'lu' ibi'ga genugenu.

⁸ Bu'kapo ngaabakia, "Nambi'yambi' muteke ago masi' masini, mumpoleki mpi'ndo ywa si'li'ku'si'li'ku'." Kwa nyo ngabateka na kumpelekya.

⁹ Yu'lu' mpi'ndo ywa si'li'ku'si'li'ku' paagapayite masi' go, kumbe gaagalambwike panga divai. Ywembe aatangiteli kwaibu'i, lakini balu' atumisi babaatekite masi' baatangite. Mpi'ndo wa si'li'ku'si'li'ku' ngaankema mwene lisengele,

¹⁰ ngammakia, "Kila mundu atumbwa wi'ti' bi'ka wiso divai inannoga, ata balu' babakokilwe pabaabonekana bayukwite, bapiya yi'lu' yanganoga. Lakini wenga wibi'i divai inannoga muno kulikoni ya patumbu!"

¹¹ Yesu aapangite mwanju wu'no nnongoi, akwo Kana ya Galilaya. Aalayite utukupu wake, na banamasi' bake ngabamwu'bi'lya.

¹² Bu'kapo, Yesu aaeli pamope na mau' bake, anunabe, na banamasi' bake, baalumuli ku Kapernaumu, akwo baatami kwa masu'ba masini.

Yesu Munyumba ya Nnu'ngu'
(*Mat 21:12-13, Mal 11:15-17, Luk 19:45-46*)

¹³ Paliegeli lisu'ba lya si'li'ku'si'li'ku' ya Pasika ya Ayahudi, Yesu aatiu'bu'ka yenda ku Yelusalemu.

¹⁴ Akwo kulua lwa nyumba ya Nnu'ngu', aakoli bandu kabapi'mi'ya ng'ombe, ngondolo, na ngunda. Na balu' babapunja mbanje baa-bile batami mumesa. ¹⁵ Aapotike nkwasu wa lukamba, ngaabi'nganga boti bu'ka pandu paluwa lwa nyumba ya Nnu'ngu', pamope na ngondolo na ng'ombe. Aapi'li'ngwi mesa ya balu' babaabile kabapunja mbanje na kwiwitana mbanje yabe.

¹⁶ Ngaabakia balu' babaabile kabasulusa ngunda, "Ikowe yi' mubu'ye pano! Nyumba ya Tati' bangu' kanemwiyu'ye pandu po sulusilya!"

¹⁷ Banamasi' bake ngabaku'mbu'kya panga iandikilwe, "Bwigu wangu' kwa nyumba yako wendanilangamisa."

¹⁸ Apo Ayahudi ngabannaluya Yesu, "Uwesa kutulaya mwanju waku', li'nga tutange uku'lu' waubile nawo wo panga makowe ga?"

¹⁹ Yesu ngaayangwa, "Mwibomwane nyumba yi' ya Nnu'ngu', nanenga nilu'a kwisenga kai' kwa masu'ba gatatu!"

²⁰ Apo Ayahudi ngababaya, "Nyumba yi' ya Nnu'ngu' yaasengilwe kwa myaka alubaini na sita, na wenga ubaya ulu'a kwisenga kwa masu'ba gatatu?"

²¹ Lakini ywembe nyumba ya Nnu'ngu' yailon-gelile yai yi'ga yake.

22 Paayu'kite bu'ka kuuwi'li, banamasi' bake ngabaku'mbu'kya galu' gaabaite. Ngabagau'bi'lya maandiko mapeleteu na makowe galu' gaabaite Yesu.

Yesu aitangite myoyo ya bandu boti

23 Yesu paabile kusi'li'ku'si'li'ku' ya Pasika akwo ku Yelusalemu, bandu baingi baaibweni myanju ya ayabu yaipangage, ngabamwu'bi'lya.

24 Lakini mwanjaa Yesu aatangite bandu boti, aau'bi'lili.

25 Aapalikeli bakiyilwa na mundu kikowe sosoti kwa makowe ga bandu, kwa mwanjaa aatangite wisowiso makowe goti gagabile mummyoyo ya bandu.

3

Yesu alongela na Nikodemo

1 Kwaabile na mundu yumo Mfalisayo, lina lyake Nikodemo, kolongosi yumo mu Balasa Liku'lu' lya Ayahudi lyalitawalage lya Ayahudi.

2 Ywembe aamwisili Yesu kilo ngammakia, “Mwalimu, tutangite panga wenga wa mwalimu wotumilwe na Nnu'ngu', kwa mwanjaa ntu'pu' mundu ywakombwa panga myanju yawipanga wenga ila Nnu'ngu' abe pamope nakwe.”

3 Yesu ngammakia, “Kakape nikubakia, mundu mana akotwike belekwa mala yenebi'li', aakombwali yingya mu Ukulungwa wa Nnu'ngu'.”

4 Nikodemo ngannaluya, “Mundu ywakomile akombwabuli belekwa kai'? Awesa yingya mundumbo ya mau' bake no belekwa pampanda pabi'li'?”

⁵ Yesu ngammakia, “Kakape nikubakia, mundu mana akotwike belekwa kwa masi' na Loo, akombwali katu yingya mu Ukulungwa wa Nnu'ngu'.

⁶ Sakibelekwa na mundu sa yi'ga, sakibelekwa na Loo, sa Loo.

⁷ Kwa nyo, kaneuomongwe panikubakia, ‘Mupalikwa belekwa pampanda pabi'li'.

⁸ Nsunga upukatya yenda kwaupala, pukatya kwake wendakuuyu'wa, lakini utangiteli kwaubu'ka wala kwauyenda. Nyinyonyo kati mwaibile mundu mwabelekwa kwa Loo.”

⁹ Nikodemo ngannaluya, “Makowe ga gapangika buli?”

¹⁰ Yesu ngannyangwa, “Wenga wa mwaliimu wotanganikwe kwa Baisilaili, ugatangiteli makowe ga?

¹¹ Nikubakia kakape, twenga tulongela gatugangite no kong'onndelya gatugabweni, lakini mwenga mugakana gatummakia.

¹² Manaitei kamukana u'bi'lya panimmakianga makowe ga padunia, mwaniu'bi'lya buli panammakianga makowe ga kunani?

¹³ Ntu'pu' mundu ywau'bwike yenda kunani ila Mwana wa Mundu, ywembe ngaywaulwike bu'ka kunani.

¹⁴ “Kati mu'lu' Musa mwantu'ndu'biye nng'ambo wa kyu'ma kunani ku'lu' kulupu'ngu'ti', nembe Mwana wa Mundu apalikwa tu'ndu'bi'yi'lwa kunani nyinyonyo,

¹⁵ li'nga kila mundu ywamwu'bi'lya abe na ukoto wangayomoka.

16 Kwa mwanjaa Nnu'ngu' aaipendi dunia, ngaampiya mwana wake wa kisake, li'nga kila mundu ywamwu'bi'lya aakaneoba, ila abe na ukoto wangayomoka.

17 Kwa mwanjaa Nnu'ngu' antumiteli Mwana wake isa kwisenwa dunia, ila dunia ikosopolelwe na Ywembe.

18 “Ywamwu'bi'lya Mwana aasenulwali, ywakana kumwu'bi'lya ayomwike senulwa kwa mwanjaa amwu'bi'lili Mwana wa kisake wa Nnu'ngu'.

19 No senulwa kwene nga ku'no, panga bweya wisi padunia lakini bandu balupendi lubi'ndu' kulikoni bweya, kwa mwanjaa makowe gaba-panga maakau.

20 Kwa mwanjaa kila ywapanga maakau ausukwa bweya na aisali kubweya li'nga makowe gake maakau gaakane bonekana.

21 Lakini yu'lu' ywapanga makowe ga kakape, aisa kubweya li'nga gaagapanga gabonekane mpu'la panga gapangilwe mwapala Nnu'ngu'.”

Yesu na Yoani Ywabatisage

22 Bu'ka pa go, Yesu na banamasi' bake baayi'i kunni'ma wa Yudea. Aatami kwo pamope nabo kwa masu'ba kaabatisa bandu.

23 Yoani nembe aabile kaabatisa akwo Ainoni, papipi na Salimu, kwa mwanjaa akwo kwai na masi' gatwi'la. Bandu baatikunnyendelya li'nga aabatise.

24 Nsimu wo Yoani aabile balo anayingiyilwali muutabilwe.

²⁵ Kwaapitike ntau mukipi'nga sa banamasi' ba Yoani na Nnyahudi yumo bu'kana na mimu ya kwipeletea kwo uluga.

²⁶ Bai, banamasi' bo ngabannyendelya Yoani na kummakia, “Mwalimu, yu'lu' mundu ywawaabile nakwe kwiya' ya Yordani, na ngaywawankong'ondeli makowe gake, nambi'yambi' naywembe endabatisa na bandu boti bendakunnyendelya!”

²⁷ Yoani ngayangwa, “Mundu akombwali ba na kili'be sosoti, wangali peyelwa na Nnu'ngu'.

²⁸ Mwenga mwabene mwaakong'ondeli bangu' naabaite panga, ‘Nenga na Kilisitu li, ila nitumilwe li'nga ninnongoli.’

²⁹ Nkobeki nga mwene mwali' ywaku'nda. Lakini mbwigalye nkobeki ywayi'ma papipi nakwe pi'kania lilobe lyake bai, endapulaika muno. Nyinyonyo, pulaa yangu' itimile kwa mwanjaa ywembe ywangama kulikoni nenga.

³⁰ Ywembe ipalikwa au'bu'ke, nenga niuluke.”

Ywaisa bu'ka kunani

³¹ Ywaisa bu'ka kunani nga nku'lu' wa boti. Lakini ywai ywa padunia, ywa padunia, nembe alongela makowe ga padunia. Ywembe ywaisa bu'ka kunani nga nku'lu' wa boti.

³² Ywembe alongela gaagabweni na ku-gayu'wa, lakini ntu'pu' mundu ywayi'ki'tya gaagakong'ondelya.

³³ Lakini mundu ywoywoti ywayi'ki'tya gaagakong'ondelya, ayi'ki'tya panga Nnu'ngu' nga kakape.

³⁴ Yu'lu' ywatumilwe na Nnu'ngu' alongela mayi'gi'yo ga Nnu'ngu', kwa mwanjaa Nnu'ngu' annyalya Loo wake mundu ywo wangali li'ngi'lya.

³⁵ Tati' bampendi Mwana, nabembe bankamwiye ili'be yoti mumaboko gake.

³⁶ Ywoywoti ywamwu'bi'lya Mwana, ukoto wake waayomokali, lakini yu'lu' ywankana Mwana aaupatali ukoto wo, na nyongo ya Nnu'ngu' yabaa panani yake.

4

Yesu na nnwawa Nsamalia

¹ Mafalisayo baayu'wine panga Yesu ende-batisa no pata banamasi' baingi kulikoni Yoani.

² Lakini ywabatisage aai Yesu mwene lili, baai banamasi' bake.

³ Yesu paayu'wine makowe go, aabu'i Yudea no buyangania kai' Galilaya.

⁴ Bai mwanja wo aapalikwe pi'tya kunkoa wa Samalia.

⁵ Ngaika ku kilambo simo sa ku Samalia sakikemelwa Sukali papipi na nng'unda wa Yakobi waampe mwana wake Yusupu.

⁶ Pandu po, nga palwabile lu'si' lwa Yakobi. Naywembe Yesu aabile atotokilwe kwa mwanja, ngatama pambwega ya lu'si'. Lisu'ba lyaa mu saa sita muntwekati.

⁷ Ngaisa nnwawa yumo Nsamalia teka masi'. Yesu ngammakia, "Nilu'ba masi' ninywe."

⁸ (Wakati wo, banamasi' bake baayi'i ku-misengo pi'ma kilyo.)

⁹ Yu'lu' nnwawa ngannyangwa, “Wenga wa Nnyahudi nanenga na nnwawa Nsamalia. Kwa buli unilu'ba nikupei masi' go nywa?” (Kwa mwanjaa Ayahudi bayanganikali na Asamalia.)

¹⁰ Yesu ngannyangwa, “Kenda ukatanga sawesa kupeya Nnu'ngu' na nyai ywakulu'ba umpei masi' go nywa, wenga ulu'e kunnu'ba ywembe na alu'e kupeya masi' gagaleta ukoto”.

¹¹ Yu'lu' nnwawa ngannyangwa, “Bwana, wenga ntu'pu' nnobo wo tekya, na lu'si' lu' luyendekeya. Ulu'a gapata kwaku' ago masi' ga ukoto?

¹² Kwani wenga wampi'ndo kulikoni au'ku' bitu Yakobi, ywembe ngaywatupei lu'si' lu' lwal-waampwaike ywembe na bana bake, na myugo yake yendenywa?”

¹³ Yesu ngannyangwa, “Kila mundu ywanywa masi' ga lu'si' lu' aaminya nnyota kai'.

¹⁴ Lakini ywaalu'a nywa masi' ganaampeya nenga, aaibonali nnyota milele. Masi' ganaampeya ne, nkati yake sabaa kinywanyu sa masi' ga ukoto na kumpeya ukoto wangayomoka.”

¹⁵ Aywo nnwawa ngammakia, “Bwana, unipei ago masi', li'nga nakane minya nnyota kai', na kanenise pano palu'si' teka masi'.”

¹⁶ Yesu ngammakia, “Uyende ukankeme nsen-gogo, wise nakwe pano.”

¹⁷ Aywo nnwawa ngammakia, “Nenga ntu'pu' nnalu'me,” Yesu ngammakia, “Golongi kakape panga wenga nnalu'me ntu'pu'.

¹⁸ Kwa mwanjaa uyomwike tama na analu'me batano na ywotama nakwe nambi'yambi' nsen-

gogo li, apo ulongei kakape.”

¹⁹ Yu'lu' nnwawa ngabaya, “Bwana, ibonekana mpu'la bai panga, wenga wa nnondoli wa Nnu'ngu'.

²⁰ Api'ndo bitu bankilikityage Nnu'ngu' panani ya kitu'mbi' si'no, lakini mwenga mubaya panga pandu pa kunkilikitya Nnu'ngu' ku'lu' ku Yelusalemu.”

²¹ Yesu ngammakia, “Mau', muniu'bi'li panga nsimu wendaisa, nsimu wo ntu'pu' pabaalu'a kwakilikitya Tati' panani ya kitu'mbi' si', ata ku'lu' ku Yelusalemu.

²² Mwenga mwa Asamalia, muntangiteli ywa-munkilikitya. Twayahudi tuntangite Nnu'ngu' ywatunkilikitya kwa mwanjaa ukosopoli wisi kwa ndi'la ya Ayahudi.

²³ Lakini nsimu wendaisa, kai' uyomwike isa, babaankilikitya Nnu'ngu' kwa kakape, baakilikitya Tati' kwa loo na kakape. Kwa mwanjaa Tati' bapala bandu babankilikitya Nnu'ngu' kwa nyo.

²⁴ Nnu'ngu' nga loo, na bandu boti babankilikitya, bapalikwa bankilikiti kwa loo na ukakape.”

²⁵ Yu'lu' nnwawa ngammakia, “Nitangite panga Masiya, ywakemelwa Kilisitu, endaisa. Paaisa, aatubakia kila kikowe.”

²⁶ Yesu ngammakia, “Nenga nanilongela nawenga nga na Masiya wene.”

²⁷ Palongelage na nnwawa ywo, banamasi' bake baai kababuyangana. Baatisangala muno kummona kalongela na nnwawa. Lakini ntu'pu' ywannalwiye, “Upala namani kwa nnwawa yu'?” Au, “Mwanjaa namani ulongela na nnwawa?”

²⁸ Yu'lu' nnwawa aakilei kibi'ga sake no buyangania kumisengo na kwabakia bandu,

²⁹ “Mwise samunnole mundu ywanibakiye kila kili'be sanikipangite! Buli, iwesa panga kwaali' ayu' nga Kilisitu?”

³⁰ Bai, bandu ngabakongolekana bu'ka mumisengo kunnyendelya Yesu.

³¹ Akwo nsu'gu' banamasi' bendekumpembelelya kababaya, “Mwalimu, uleye.”

³² Lakini ywembe ngaabakia, “Nenga nibile na kilyo samukotwike kitanga mwenga.”

³³ Bai, banamasi' ngabatumbwa laluyana, “Kubile na mundu ywanneti kilyo?”

³⁴ Yesu ngaabakia, “Kilyo sangu' panga si'lu' sapala ywanitumike no timisa lyengo lyake.

³⁵ Mwenga mubaya, ‘Igali myei mine bai ika nsimu wo una.’ Lakini nenga nimmakianga, mutu'ndu'bi'ye minyo ginu mulinguli yakulya mumigunda mwaiyei, ili'nda unilwa.

³⁶ Ywauna apata mbokoboko yake, na akongwa yakulya no bi'ka muukoto wangayomoka, li'nga yu'lu' ywapanda na ywauna, banapusike pamope.

³⁷ Kwa nyo nnongelo wu' wa kakape, ‘Apandi bi'ngi', Auni bi'ngi'.

³⁸ Nenga nintumike mukaune yakulya yangaaukilya. Bi'ngi' baapangite kasi, lakini mwenga mupata bu'ka mulyusu lyabe.”

³⁹ Asamalia baingi ba kilambo si'lu' bamwu'bi'li kwa kitumbu sa makowe gaalongei aywo nnwawa, “Anibakiye makowe goti ganigapangite.”

⁴⁰ Kwa nyo balu' Asamalia bannyendeli Yesu na kunnu'ba atame nabo, nembe ngatama po masu'ba gabi'li'.

⁴¹ Bandu baingi baatiu'bi'lya kwa kitumbu sa liyi'gi'yo lyake Yesu.

⁴² Ngabammakia yu'lu' nnwawa, “Tuu'bi'lile lelo, kwenda kwa makowe gako bai lili, ila kwa mwanjaa tunnyu'wine twabene. Tutangite kakape panga ayu' nga Nkosopoli wa dunia.”

Mwana wa mpi'ndo ywa silikali endatepulwa

⁴³ Pagapite galu' masu'ba gabi'li', Yesu aatibu'ka yenda ku Galilaya,

⁴⁴ mwanjaa Yesu mwene aalongei mpu'la panga, “Nnondoli wa Nnu'ngu' aisimilwali panni'ma wake.”

⁴⁵ Bai paikite Galilaya, Agalilaya baingi baatikunkemya, kwa mwanjaa nabembe baabile kusi'li'ku'si'li'ku' ya Pasika, baagabweni makowe gagapangite Yesu akwo Yelusalemu ku Pasika.

⁴⁶ Yesu aaikite kai' kukilambo sa kana, kunkoa wa Galilaya, pandu paagalambwiye masi' panga divai. Kwaabile na mpi'ndo yumo ywa silikali ywaabile na mwana ntamwe akwo ku Kaper-naumu.

⁴⁷ Bai, ayo mundu paayu'wine panga Yesu aaisi popo pa Galilaya bu'ka ku Yudea, aatikunnyendelya na kunnu'ba aise antepwe mwana wake ywaabile ntamwe katetelya.

⁴⁸ Yesu ngammakia, “Mwabandu mwenga mana mukotwike kwibona myanju na mangelongelo mwau'bi'lyali katu.”

⁴⁹ Yu'lu' mpi'ndo ywa silikali ngammakia, “Bwana, nikulu'ba wise mwana wangu' abile balo anawaali.”

⁵⁰ Yesu ngammakia, “Uyende bai, mwana wako ayu'yu'kilwe.” Aywo mundu ngau'bi'lya gaa-longei Yesu, ngabu'ka.

⁵¹ Paabile mudi'la aakwembine na atumisi bake ngabammakia panga, mwana wake aai mwu'mi.

⁵² Nembe ngalaluya saa yayu'yu'kilwe mwana, ngabammakia, “Nsango wammu'i liso musaa saba ya muntwekati.”

⁵³ Abo tati' ba mwana ngabaku'mbu'kya panga ayo nga yai saa yabakiyilwe na Yesu, “Mwana wako ayu'yu'kilwe.” Kwa nyo ywembe pamope na boti ba panyumba yake ngabamwu'bi'lya Yesu.

⁵⁴ Awo waai mwanju wenebi'li' waupangite Yesu kabu'ka Yudea yenda Galilaya.

5

Yesu antepwa mundu papipi na litanda lya masi'

¹ Bu'ka pa go kwai na si'li'ku'si'li'ku' ya Ayahudi, nembe Yesu ngayenda ku Yelusalemu.

² Akwo Yelusalemu papipi na nniango waukemelwa Nniango wa Ngondolo, kwabile na litanda lya masi' lyalyaakemilwe kwa Kiebrania Bethzatha. Litanda lyo lyati'li'ti'yilwe na yega tano.

³ Apo paai na bandu masikini baingi, atu'lu'ka minyo, itewe na babatombolwike, bali'ndage masi' gayu'geyu'ge.

⁴ Kwa mwanjaa malaika wa Bwana aaulwike kwo kokotya nkati ya li'lu' litanda, na ku-gatikatika masi'. Ntamwe ywalongolya yingya nkati ya litanda masi' paliyu'gayu'ga, utamwe wowoti waminyage, waatibu'ka.

⁵ Bai, apo paabile na mundu yumo ywai ntamwe kwa myaka salasini na minane.

⁶ Yesu paamweni aywo mundu agonjike, naywembe aatangite panga aabile ntamwe kwa myaka yambone ngammakia, "Upala ube wankoto?"

⁷ Yu'lu' ntamwe ngayangwa, "Bwana, nenga ntu'pu' mundu ywa kuniyingiya mulitanda, masi' pagayu'gayu'ga. Kila pagayu'gayu'ga, ni-paya yingya nkati ya masi', mundu ywi'ngi' anilongolya yingya."

⁸ Yesu ngammakia, "Uyi'me witwi'ke likai lyako, uyende kwa magu'lu' gako."

⁹ Imukya, yu'lu' mundu atepulilwe ngatola likai lyake no tumbwa yenda. Likowe lyo lyapangike lisu'ba lya Sabato ya Ayahudi.

¹⁰ Kwa nyo, bi'ngi' ba api'ndo ba Ayahudi bam-makie aywo mundu ywatepulilwe, "Li'no lisu'ba lya Sabato, iyi'ki'ti'lwali pu'twa likai lyako."

¹¹ Lakini ywembe ngaabakia, "Yu'lu' mundu ywanitepwile ngaywanibakiye, 'Upu'twe likai lyako uyende.' "

¹² Nabembe ngabannaluya, "Nyai ywakubakiye 'Upu'twe likai lyako uyende?' "

¹³ Bai, yu'lu' mundu ywatepulilwe aantangiteli mundu ywantepwile, kwa mwanjaa Yesu ay-omwike bu'ka kwa kinunu pandu po pabaatwi'li bandu.

14 Bu'kapo Yesu aankwembite yu'lu' mundu ywantepwile munyumba ya Nnu'ngu' ngam-makia, "Nambi'yambi' uponi, kaneupange sambi kai', lyakane kupata likowe lyakau pi'ta li'."

15 Yu'lu' mundu ngayenda kwabakia api'ndo ba Ayahudi panga Yesu ngaywanitepwile.

16 Kwa nyo, api'ndo ba Ayahudi baatumbwi kunku'su'mbwa kwa mwanjaa apangage makowe go lisu'ba lya Sabato yabe.

17 Yesu ngayangwa, "Tati' bangu' bapanga kasi kila lisu'ba, kwa nyo nanenga nganipanga."

18 Kwa kitumbu sa makowe ga, api'ndo ba Ayahudi baapalike kila ndi'la ya kummulaga Yesu, kwenda kwa kitumbu sa kwiti'kwana Sabato bai lili, ila kwa kunkema Nnu'ngu' Tati' bake naywembe abile nsawani nakwe.

Uweso wa Mwana wa Nnu'ngu'

19 Yesu ngaabakia, "Kakape nendakum-makianga, Mwana akombwali panga likowe lya kisake. Ywembe apanga li'lu' lyaabona Tati' bake kabapanga, kwa mwanjaa lyolyoti lyalipangilwa na Tati', Mwana alipanga nyinyonyo.

20 Mwanjaa Tati' bampenda Mwana na kun-naya galu' gabagapanga bene Tati', naywembe alu'a kunnaya lyengo liku'lu' kulikoni li', li'nga musangale.

21 Kati mwaibile Tati' kwayu'ya babawile na kwapeya ukoto, nyinyonyo na Mwana kwapeya ukoto bandu kati mwapala.

22 Kai' Tati' bansenwali mundu ywoywoti, ila bampei Mwana uweso woti wo senwa,

²³ li'nga bandu boti bamwisimu Mwana kati mu'lu' mwabaaaisimu Tati'. Ywakana kumwisimu Mwana, akana kwaisimu Tati' babaantumike Mwana.

²⁴ “Kakape nimmakianga, ywayu'wa liyi'gi'yo lyangu' na kumwu'bi'lya yu'lu' ywanitumike abile na ukoto wangayomoka. Alu'a senulwali katu, ila ayomwike pi'ta bu'ka mukiwo no yingya muukoto.

²⁵ Kakape nimmakianga, nsimu wendaisa, kai' wisile panga babawile baaliyu'wa lilobe lya Mwana wa Nnu'ngu', na babaaliyu'wa lilobe lyo baapanga bau'mi.

²⁶ Kati Tati' mwababile kitumbu sa bwu'mi, nyinyonyo bannyali Mwana uweso wo piya ukoto kwa bi'ngi'.

²⁷ Kai', ampeile Mwana wake utawala wo senwa, kwa mwanjaa ywembe Mwana wa Mundu.

²⁸ Kanemusangale yu'wa makowe gano, kwa mwanjaa saa yendaisa payapanga bababile mu-masiko baaliyu'wa lilobe lyake,

²⁹ nabembe baayu'ka. Balu' babaapangite manogau baayu'ka no tama bau'mi, balu' babaa-pangite malau baayu'ka no senulwa.

Akong'ondeli ba Yesu

³⁰ “Nenga nikombwali panga kikowe sosoti kwa makakala gangu' namwene. Mwaniyu'wa, nga mwanisenwa. Nisenwa kwa aki, kwa mwanjaa nipalali panga ganipala namwene, ila nipanga mwabapala Tati' babaanitumike.

31 Mana kaniikong'ondelya namwene, ukong'ondeli wangu' uyi'ki'ti'lwali panga wa kakape.

32 Lakini kubile na ywi'ngi' ywanikong'ondelya, nanenga nitangite panga kong'ondelya kwake kwa kakape.

33 Mwenga mwatumike bandu kwa Yoani, nembe ngaikong'ondeli kweli.

34 Nenga niu'bi'lyali ukong'ondeli wa mundu, ila nilibaya li', li'nga mwenga mukosopolelwe.

35 Yoani aai kati lumuli lwaluyakage no piya bweya, namwenga pamuubweni bweya wake, ngamunapusika na awo bweya kwa mpi'to.

36 Lakini nenga namwene nibile na ukong'ondeli wangu' nku'lu' kulikoni wu'lu' wa Yoani. Kwa mwanjaa mengo ganigapanga nga galu' gabanitumike Tati' nigatimise. Yaani mangelongelo gakong'ondelya panga Tati' ngabanitumike.

37 Na Tati' babaanitumike bakong'ondeli bu'kana na nenga. Wala munayu'wali katu lilobe lyabe, ata kwaabona mwababile,

38 kai', mwenga muliyi'ki'tili liyi'gi'yo lyake, kwa mwanjaa mumwu'bi'li li ywembe ywantumike.

39 Mwenga mupekeseni Maandiko Mapeleteu mukitage nkati yake mulu'a pata ukoto wangayomoka, kumbe Maandiko gogogo nga gaganikong'ondelya nenga.

40 Lakini mwenga mukana kuniu'bi'lya nenga li'nga mupate ukoto.

41 “Nenga nipalali lumbilwa na bandu.

⁴² Lakini nintangite mwenga, panga mumpendili Nnu'ngu' mumyoyo yinu.

⁴³ Nenga niisi kwa utawala wa Tati' bangu', lakini munipokili. Ila mundu ywi'ngi' mana aisi kwa utawala wake mwene, mwampokya.

⁴⁴ Mwenga mukombwabuli u'bi'lya manaitei mupeyana utukupu mwabene na bene, lakini mubiniali kuupala utukupu waubu'ka kwa Nnu'ngu'?

⁴⁵ Wala kanemuganiye panga nenga nalu'a kunsitakya kwa Tati', abile ywansitakya nga Musa ywamumwu'bi'lya mwenga.

⁴⁶ Kenda kakape mukamwu'bi'lya Musa, mulu'e niu'bi'lya nanenga, kwa mwanjaa ywembe aandike abali yangu'.

⁴⁷ Lakini manaitei mugau'bi'lyali gaandike Musa, mulu'a gau'bi'lya buli ganigalongela?"

6

*Yesu apeya kilyo bandu maelupu matano
(Mat 14:13-21, Mal 6:30-44, Luk 9:10-17)*

¹ Bu'ka pa go, Yesu aayi'i kwiyi' ya baali ya Galilaya, lina li'ngi' ikemelwa Baali ya Tibelia.

² Kipi'nga kiku'lu' sa bandu satikummi'ngi'ya, kwa mwanjaa baibweni myasu ya mangelongelo gaagapangite kwa atamwe.

³ Nembe Yesu aaubwike pakitu'mbi', aatami kwo pamope na banamasi' bake.

⁴ Na si'li'ku'si'li'ku' ya Pasika ya Ayahudi yai kaiegelya.

⁵ Yesu paalingite, na kukibona kipi'nga kiku'lu' sa bandu kakimwisilya, ngammakia Pilipi,

“Tukapi'me kwaku' makati li'nga bandu ba ba-pate lya?”

⁶ Aannalwiye nyo kwa kumpaya, kwa mwan-jaa aatangite lyo panga.

⁷ Pilipi ngannyangwa, “Ata mbanje dinali* mya ibi'li' ili'nganali pi'ma makati ga kwapeya bandu ba walau kila mundu apate king'esu kisini.”

⁸ Yumo ywa banamasi' bake, ywakemilwe Andelea nnunawe Simoni Petili, ngammakia,

⁹ “Pano abile munsembe yumo, abile na makati matano na omba abi'li' asene asene. Lakini ayi' kwa kipi'nga sa bandu ba, alu'a lya nyai, no igala nyai?”

¹⁰ Yesu ngabaya, “Mwatamike bandu pakitam.” Pandu po paabile na manyei gambone, na bandu ngabatama. Paabile na analu'me elupu tano.

¹¹ Yesu ngatola makati na kunsukulu Nnu'ngu'. Ngatumbwa kwabagana balu' bandu babaabile mwitamo, kila mundu mwapala lya. Aapangite nyinyonyo ata kwa balu' omba.

¹² Bandu boti pabaayomwi lya no yukuta, ngaabakia banamasi' bake, “Mukongwe ing'esu yoti yaiigile, li'nga yakane alabika.”

¹³ Bai, ngabakongwa ing'esu yoti ya makati matano yabaigiye balu' bandu, baatwi'liye itu'ndu' ku'mi na ibi'li'.

¹⁴ Bandu pabaubweni mwasu waupangite Yesu, ngababaya, “Kakape ayu' nga yu'lu' Nnon-doli wa Nnu'ngu' ywaisa padunia!”

* **6:7** Dinali yimo yabile kati mbanje ya kunni'pa kibalua yumo kwa lisu'ba limo.

15 Yesu pakwipwi panga bapalage isa bam-pange nkulungwa wabe kwa makakala, ngaegela pabaabile ngayenda pakitu'mbi' ywembe kisake.

Yesu ayenda kwa magu'lu' panani ya masi'
(*Mat 14:22-33, Mal 6:45-52*)

16 Paiikite kitamwiyo, banamasi' bake baaeleli kulitanda liku'lu'.

17 Baayingi mungalaba, baatumbwi loka litanda liku'lu' yenda Kapernaumu. Saa yo yaai ya lubi'ndu' na Yesu aai anakwembanali nabo.

18 Na litanda liku'lu' lyendetikatika kwa kitumbu sa nsunga nkali' waupukatyage.

19 Banamasi' pabayi'i kilometa tano au sita, ngabammona Yesu kayenda na magu'lu' panani ya masi' kaiegelya ngalaba, ngabayogopa muno.

20 Yesu ngaabakia, "Nenga pano, kanemuyogope."

21 Bai, bapalage kumpu'twa Yesu mungalaba yabe, baimukya, ngalaba iikite kuuyu'mu' kwabayendage.

Bandu bampala Yesu

22 Pammalau' yake, kipi'nga sa bandu babaigile liyi' lyenebi'li' lya litanda baatangite panga palu' kwabile na ngalaba yimo bai, na Yesu aalong-waniyeli nabo mungalaba yo, ila banamasi' bo baayi'i kisabe.

23 Lakini ngalaba yi'ngi' bu'ka Tibelia yaikite papipi na palu' pabaalile makati, bu'ka pa Yesu kunsukulu Nnu'ngu'.

24 Bai, abo bandu pabakwipwi panga Yesu na banamasi' bake baabileli pandu po,

ngabau'bu'ka mungalaba yenda Kapernaumu kumpala.

Yesu likati lya ukoto

²⁵ Balu' bandu pabankwembite Yesu kwiyi' ya litanda baatikunnaluya, “Mwalimu, waikite pakubawi pano?”

²⁶ Yesu ngaayangwa, “Kakape nimmakianga, munipalali kwa kitumbu sa myasu ya mangelongelo gamugabweni, ila munipala kwa mwanjaa mwaalile galu' makati no yukuta.

²⁷ Kanemuyomwe malango ginu kwo panga lyengo kwa kilyo sakilu'la, muganiye no panga lyengo kwa kilyo sangalu'la sakimpeyanga ukoto wangayomoka. Mwana wa Mundu, ywakong'ondelilwe na Nnu'ngu', alu'a kumpeya kilyo so.”

²⁸ Nabembe ngabannaluya, “Tupange buli li'nga tukombwe kugapanga mengo ga Nnu'ngu'?”

²⁹ Yesu ngayangwa, “Li'no nga lyengo lyalipala Nnu'ngu' mulipange, kumwu'bi'lya yu'lu' ywan-tumike.”

³⁰ Apo ngabannaluya, “Ulu'a panga mwasu waku' tuubone li'nga tukuu'bi'li? Ulu'a panga kikowe gani?”

³¹ Au'ku' bitu baalile kilyo sasaakemilwe ‘mana’ ku'lu' kulubele, kati mwagabaya maandiko, ‘Aapei makati bu'ka kunani li'nga balye.’ ”

³² Yesu ngaabakia, “Kakape nimmakianga, ywampeyangite makati bu'ka kunani Musa lili,

ila Tati' bangu' ngabampeyanga makati ga kakape bu'ka kunani.

³³ Kwa mwanjaa likati lya Nnu'ngu' nga yu'lu' ywauluka bu'ka kunani na kwipeya dunia ukoto.”

³⁴ Ngabammakia, “Bwana, utupei alyo likati masu'ba goti.”

³⁵ Yesu ngaabakia, “Nenga nga na likati lya ukoto. Ywaisa kasangu' aaminyali njala, na ywaniu'bi'lya aaminyali nnyota katu.

³⁶ Lakini kati mwanimmakie, pamope no panga munibweni lakini mwu'bi'lyali.

³⁷ Balu' boti baanipeya Tati' baaisa kasangu', na ywoywoti ywaisa kasangu', katu nankanali.

³⁸ Kwa mwanjaa niulwike bu'ka kunani li'nga nipange ganipala lili, ila nipange gapala ywembe ywanitumike.

³⁹ Aga nga gapala ywembe ywanitumike, panga kanenimwobeye ata yumo ywa balu' baanipeile, ila naayu'ye lisu'ba lya kuundi'la.

⁴⁰ Kwa mwanjaa sabapala Tati' bangu' nga si'no, kila ywammona Mwana na kumwu'bi'lya abe na ukoto wangayomoka, nanenga nalu'a kunnyu'ya lisu'ba lya kuundi'la.”

⁴¹ Bai, Ayahudi baatumbwi ku'ku'li'ka kwa mwanjaa Yesu aabakie panga ywembe nga likati lyaliulwike bu'ka kunani.

⁴² Ngababaya, “Ayu' mwana wa Yusupu li, tati' bake na mau' bake batwatangite? Akombwabuli baya, ‘Niulwike bu'ka kunani?’ ”

⁴³ Yesu ngaabakia, “Kanemuku'ku'li'kyane mwaboti mwabamo.

44 Ntu'pu' mundu ywakombwa isa kasangu' mpaka autilwe na Tati' bangu' babanitungike, nanenga nannyu'ya lisu'ba lya kuundi'la.

45 Alondoli ba Nnu'ngu' baatiandika, 'Bandu boti baayi'ganilwa na Nnu'ngu'.' Kila mundu ywaayu'wa na kwiyi'gana bu'ka kwa Tati', aaisa kasangu'.

46 Pano ilombolyali panga kubile na mundu ywoywoti ywaabweni Tati', ila yu'lu' ywaumi kwa Nnu'ngu', aywo ngaywaabweni Tati'.

47 Kakape nimmakianga, ywau'bi'lya abile na ukoto wangayomoka.

48 Nenga nga na likati lya ukoto.

49 Au'ku' binu baalile kilyo sasaakemilwe 'mana' ku'lu' kulubele, lakini baawile.

50 Lakini ali' likati lyaliuluka bu'ka kunani, lyembe mundu ywoywoti mana alile, aawali.

51 Nenga na likati lya ukoto li'lu' lyalibu'i kunani. Mundu ywoywoti mana alile likati li' alu'a ba na ukoto wangayomoka. Likati li' nga yi'ga yangu' yanaapiya li'nga dunia ipate ukoto."

52 Bai, Ayahudi baatitaukana bene na bene kababaya, "Akombwabuli mundu yu' kutupeya yi'ga yake tulye?"

53 Kwa nyo Yesu ngaabakia, "Kakape nimmakianga, mana mukotwike kuilya yi'ga ya Mwana wa Mundu na kuinywa myai yake, kakape mwaalamali.

54 Mundu ywoywoti ywailya yi'ga yangu' na kwinywa myai yangu', abi na ukoto wangayomoka. Nane nannyu'ya lisu'ba lya kuundi'la.

55 Kwa mwanjaa yi'ga yangu' nga kilyo sa kakape na myai yangu' nga kinywo sa kakape.

⁵⁶ Ywalya yi'ga yangu' na kuinywa myai yangu' aatama nkati yangu' nanenga naatama nkati yake.

⁵⁷ Kati mu'lu' Tati' babanitungike nenga mwababile bau'mi, nanenga nankoti kwa Tati', nyinyonyo nembe ywanilya nenga aapanga nkoto kwa kitumbu sangu'.

⁵⁸ Li'no nga likati lyaliuluka bu'ka kunani, kwenda kati likati li'lu' lyabalile au'ku' binu na baawile. Ywalya likati li', ukoto wake waay-omokali."

⁵⁹ Yesu aalongei makowe go paabile kayi'gana munyumba ya kunnu'ba Nnu'ngu' akwo ku Kapernaumu.

Mayi'gi'yo gagaleta ukoto wangayomoka

⁶⁰ Baingi ba banamasi' bake pabaayu'wine likowe li' ngababaya, "Mayi'gano ga ganonwipe. Nyai ywakombwa kugapokya?"

⁶¹ Yesu aatangite panga banamasi' bake bendaku'ku'li'ka bu'kana na mayi'gano gake, ngaabakia, "Kitiwi, likowe li' limpanga muku'bale?"

⁶² Ilu'e panga buli, mukammona Mwana wa Mundu kau'bu'ka buyangania kwaumi?

⁶³ Loo wa Nnu'ngu' nga yaileta ukoto, yi'ga ipwaikali. Makowe ga ganimmakie nga Loo na ukoto.

⁶⁴ Lakini mwabi'ngi' binu muu'bi'lyali." (Mwanjaa Yesu aatangite bu'ka patumbu balu' babaalu'a kana kumwu'bi'lya pakati yabe, na yu'lu' ywaalu'a kunsongya.)

⁶⁵ Aayendeli baya, “Asi' nga kitumbu sanam-makie panga ntu'pu' mundu ywakombwa isa kasangu' ila yu'lu' ywayaliwite na Tati' bangu'.”

⁶⁶ Bu'ka lisu'ba lyo, apwasi bake baingi baabuyangani nsu'gu', na baalongwaniyeli nakwe kai'.

⁶⁷ Kwa nyo, Yesu aalalwiye balu' banamasi' bake ku'mi na abi'li', “Buli, namwenga mpala bu'ka kai'?”

⁶⁸ Simoni Petili ngannyangwa, “Bwana, tubu'ke tuyende kwa nyai? Wenga ubile na mayi'gi'yo ga ukoto wangayomoka.

⁶⁹ Twenga twendau'bi'lya no tanga panga wenga nga wa Mpeleteu wa Nnu'ngu'.”

⁷⁰ Yesu ngaabakia, “Buli, ninsawangiteli mwenga ku'mi na abi'li'? Ata nyo, yumo mukipi'nga sinu nga moka!”

⁷¹ Yesu aalongei go bu'kana na Yuda, mwana wa Simoni Isikalioti, kwa mwanjaa ayu' ngay-waalu'a kunsongya, pamope no panga aai yumo ywa balu' ku'mi na abi'li'.

7

Yesu na alongobe

¹ Bu'ka pa makowe go Yesu aayi'i tyangilya ku Galilaya. Aakani yenda kunkoa wa Yudea, kwa mwanjaa api'ndo ba Ayahudi bapalage kummulaga.

² Si'li'ku'si'li'ku' ya Ibanda ya Ayahudi yai kaiegelya.

³ Bai, anunabe ngabammakia, “Ubu'ke pano, uyende Yudea li'nga banamasi' bako bakagabone mengo gaugapanga.

⁴ Mundu mana kaapala tanganikwa, apangali makowe gake kwo iya. Mana kaupanga makowe ga, wilaye kwa dunia.”

⁵ (Kwa mwanjaa anunabe baamwu'bi'li lili.)

⁶ Yesu ngaabakia, “Wakati wangu' waupwaika balo unatimyali, lakini kwinu mwenga kila wakati wendapwaika.

⁷ Dunia ikombwali kunsukwa mwenga, lakini dunia inisukwa nenga kwa mwanjaa naakong'ondelya makowe maakau gabapanga.

⁸ Mwenga muyende kusi'li'ku'si'li'ku' yo. Nenga niyendali, kwa mwanjaa wakati waupwaika kwangu' nenga unaikali.”

⁹ Nembe payomwi kwabakia makowe go, aai-gali ku Galilaya.

Yesu kusi'li'ku'si'li'ku' ya Ibanda

¹⁰ Lakini anunabe pabaabu'i yenda kusi'li'ku'si'li'ku', nembe Yesu aayi'i, lakini kwa kinunu.

¹¹ Api'ndo ba Ayahudi baabile kabampala akwo kusi'li'ku'si'li'ku' no laluyana, “Ayu' mundu ai kwaku?”

¹² Kwaabile na bandu kabataunana makutu pandu po pabaamesekine bandu bu'kana na Yesu, bandu bi'ngi' kababaya, “Mundu nnogau,” bi'ngi' kababaya, “Lili, ywembe aakonga bandu.”

¹³ Lakini ntu'pu' mundu ywaalongei mpu'la bu'kana na ywembe, kwa mwanjaa baayogopage api'ndo ba Ayahudi.

¹⁴ Pakati ya si'li'ku'si'li'ku', Yesu aatiu'bu'ka yenda muluwa lwa nyumba ya Nnu'ngu', ngatumbwa yi'gana.

15 Ayahudi baatisangala mu'lu' mwayi'ganage, ngababaya, “Mundu yu' akombwi buli kugamanya makowe ga wangali yi'ganilwa?”

16 Yesu ngaayangwa, “Mayi'gano gangu' gabu'ka kwangu' namwene lili, ila kwa yu'lu' ywanitumike.

17 Mundu ywoywoti mana kapanga mwapala Nnu'ngu', alu'a tanga panga mayi'gano gangu' gabu'ka kwa Nnu'ngu', au nilongela ga pamwoyo wangu' namwene.

18 Balu' babalongela kwa kitumbu sabe bene bapanga nyo kwo linga utukupu wabe bene. Lakini ywembe ywapala utukupu wa yu'lu' ywantumike nga ywa kakape, ata ubu'su' ntu'pu' nkati yake.

19 Buli, Musa ampeyangiteli mwenga salya? Lakini ntu'pu' ata yumo ywinu ywaikamwa salya. Mwanjaa namani mupala kunibulaga?”

20 Si'lu' kipi'nga sa bandu ngakinnyangwa, “Wenga ubile na moka! Nyai ywapala kukubulaga?”

21 Yesu ngaayangwa, “Nipangite lyengo limo lisu'ba lya Sabato na mwaboti mutisangala.

22 Lakini kwa mwanjaa Musa aampeyangite amuli ya liku'mbi', (pamope no panga yaumili kwa Musa, ila yaumi kwa kiu'ku'lu' binu) muina bana ata lisu'ba lya Sabato.

23 Manaitei mundu awesa inilwa lisu'ba lya Sabato li'nga salya ya Musa yakane ti'kwanilwa, alyo, likowe lisene bai, mwanjaa namani mwenga muniusikya nenga kwa kuntepwa mundu lisu'ba lyo?

24 Kanemusenwe makowe kati mwamugalola kunja bai, ila musenwe kwa aki.”

Buli, ayu' nga Kilisitu?

25 Bai, bandu bi'ngi' ba Yelusalemu ngababaya, “Buli, ayu' nga yu'lu' ywabampala bammulage lili?

26 Mboni abile pano alongela pa bandu na bamakiali kikowe sosoti? Kwaali' alongosi batangite panga ayu' nga Kilisitu?

27 Lakini mundu yu' tutangite kwabu'ka, Kilisitu palu'a isa, ntu'pu' ywoywoti ywalu'a tanga kwabu'ka.”

28 Yesu aayendeli yi'gana mu Nyumba ya Nnu'ngu', aau'bwiye lilobe kabaya, “Mwenga munitangite no tanga kwanibu'ka. Nenga niisili kwa kitumbu sangu' namwene, ila ywembe ywanitumike ywa kakape, na mwenga muntangiteli.

29 Lakini nenga nintangite, kwa mwanjaa nibu'ka kasake naywembe ngaywanitumike.”

30 Ngabapala kummoywa, lakini ntu'pu' mundu ywoywoti ywapayite kunkunywa, kwa mwanjaa saa yake yai inaikali.

31 Na bandu baingi palu' pa kipi'nga sa bandu ngabamwu'bi'lya, ngababaya, “Buli, Kilisitu paaiza, alu'a laya myasu miku'lu' kulikoni gaagapangite mundu yu'?”

Ali'ndi'li batumilwa kummoywa Yesu

32 Mafalisayo baayu'wine bandu kabayu'yu'ta makowe kati go bu'kana na Yesu, ngapo bembe pamope na api'ndo ba dini ngabatuma ali'ndi'li li'nga bakammoywe.

³³ Yesu ngabaya, “Nenga balo nibile pamope na mwenga kwa masu'ba masini, bu'kapo nabuyan-gania kasake ywembe ywanitumike.

³⁴ Mwanipala lakini mwanibonali, kwa mwan-jaa mukombwali ika pandu panalu'a ba.”

³⁵ Api'ndo ba Ayahudi baatilaluyana bene na bene, “Mundu yu' apala yenda kwaku' kwangali twenga kombwa kumpata? Buli, apala yenda kwa Agiliki, kwembe bi'ngi' ba bandu bitu baayi'i kwo akaayi'gane?

³⁶ Ywembe alombolya ki'li' pabaya, ‘Mwanipala lakini mwanibonali, kwa mwanjaa mukombwali ika pandu panalu'a ba'?”

Mabi'ndi' ga masi' ga ukoto

³⁷ Lisu'ba lya kuundi'la ya si'li'ku'si'li'ku' lisu'ba li'lu' liku'lu', Yesu aatiyi'ma no u'bu'ya lilobe lyake kabaya, “Manaiti mundu ywoywoti aminya nnyota, aise kasangu' anywe.

³⁸ Kati mwagabaya Maandiko Mapeleteu, ‘Ywaniu'bi'lya nenga, mabi'ndi' ga masi' ga ukoto gaabutuka bu'ka mumwoyo wake.’ ”

³⁹ Yesu paabaike ga, alombolyage Loo Mpele-teu ywaapokelelwa na boti babamwu'bi'li Yesu. Kwa nsimu wu'lu' Loo aai balo anatumilwali, kwa mwanjaa Yesu aai balo anakwi'yi'lwali.

Baganika kwa bandu bu'kana na Yesu

⁴⁰ Pabayu'wine makowe go, bandu bi'ngi' mukipi'nga si'lu' ngababaya, “Kakape ayu' nga yu'lu' Nnondoli wa Nnu'ngu'.”

⁴¹ Bi'ngi' baatibaya, “Ayu' nga Kilisitu!” Lakini bi'ngi' baatilaluya, “Ilu'e wesekana buli Kilisitu aume ku Galilaya?

⁴² Maandiko Mapeleteu gabayali panga Kilisitu aabelekwa bu'ka mulukolo lwa Daudi akwo Betelehemu, kukilambo saatamage Daudi?"

⁴³ Kwa nyo, bandu baatibaganika kwa kitumbu sa Yesu.

⁴⁴ Bi'ngi' babe bapalage kummoywa, lakini ntu'pu' ywalowite kummoywa.

Alongosi ba Ayahudi bakana kumwu'bi'lya Yesu

⁴⁵ Bu'kapo, balu' ali'ndi'li ngababuyangania kwa api'ndo ba dini na Mafalisayo babaatumike kummoywa Yesu, ngabalaluyilwa, "Mwanjaa namani mukotwike kunneta?"

⁴⁶ Ali'ndi'li ngabayangwa, "Tunannyu'wali mundu ywalongela kati mwalongela mundu yu'lu'!"

⁴⁷ Bai, Mafalisayo ngabaalaluya, "Buli, namwenga mukongilwe kai?"

⁴⁸ Ywaku' mukipi'nga sa api'ndo bitu au mukipi'nga sa Mafalisayo ywamwu'bi'lile?

⁴⁹ Lakini bandu ba babakotwike tanga salya ya Musa, bakosite lasi."

⁵⁰ Ngapo Nikodemo, yu'lu' ywaannyendeli Yesu lisu'ba limo nembe aai yumo mukipi'nga sa Mafalisayo, ngalaluya,

⁵¹ "Buli, musalya yitu yendayi'ki'ti'lwa kunsenwa mundu wangali kumpi'kania no tanga sapangite?"

⁵² Nabembe ngabannyangwa, "Buli, nawenga kai' ubu'ka Galilaya? Upekeseni nawenga ulu'a tanga panga ntu'pu' Nnondoli ywa Nnu'ngu' ywabu'ka ku Galilaya!"

⁵³ Bai, kila mundu ngabu'ka yenda kasake.

8

Nnwawa mpege

¹ Kila mundu aabuyangani kasake, lakini Yesu ngayenda mpaka ku Kitu'mbi' sa Minjaituni.

² Pammalau' yake kindai' putiputi, aayi'i kai' munyumba ya Nnu'ngu'. Bandu boti ngabannyendelya, naywembe ngatama no tumbwa kwayi'gana.

³ Bai, balimu ba salya na Mafalisayo ngabannetya nnwawa yumo ywaboyolilwe bwalipu, ngabannnyi'mi'ka pakatikati yabe.

⁴ Bu'kapo ngabannaluya Yesu, "Mwalimu, nnwawa yu' aboyolilwe bwalipu.

⁵ Musalya yitu Musa aatulagi panga nnwawa kati yu' aku'mbu'lwe maliwe. Bai, wenga ubaya buli?"

⁶ Banalwiye liswali li', kwa kumpi'ndi'ka li'nga bapate kitumbu sa kunsitakya. Lakini Yesu ngayinama pai' no andika mubwi' kwa lukonji lwake.

⁷ Pabaayendeli kunnaluya, Yesu ngakatuka, ngaabakia, "Mundu ywangali sambu kasinu, atumbwe kunku'mbwa liwe."

⁸ Bu'kapo ngayinama kai' no andika mubwi'.

⁹ Pabayu'wine nyo, ngabatumbwa bu'ka yumo yumo baalongoli agoi, Yesu aaigile kisake na yu'lu' nnwawa aayi'mi papalu'palu'.

¹⁰ Yesu paakatwike ngannaluya yu'lu' nnwawa, "Nnwawa, bai kwaku' balu' bandu babaakusitakile? Buli, ntu'pu' ata yumo ywakusenwile?"

¹¹ Yu'lu' nnwawa ngannyangwa, "Bwana, ntu'pu' ata yumo!" Yesu ngammakia, "Ata nenga

nikusenwali. Uyende bai, ila bu'ka nambi'yambi' kaneupange sambu kai'."

Yesu nga bweya wa dunia

¹² Yesu paalongei nabo bandu kai', aatik-wabakia, "Nenga nga na bweya wa padunia. Ywanikota nenga ayendali mulubi'ndu' katu, ila alu'a ba na bweya wa kumpeya ukoto."

¹³ Bai, Mafalisayo ngabammakia, "Ukong'ondeli wako uyi'ki'ti'lwali, kwa mwanjaa wikong'ondelya wamwene."

¹⁴ Yesu ngaayangwa, "Ata mana kaniikong'ondelya namwene, ukong'ondeli wangu' ngawa kakape kwa mwanjaa nitangite kwaniumi na kwaniyenda. Lakini mwenga mutangiteli kwaniumi wala kwaniyenda."

¹⁵ Mwenga muukumu kwo koleya makowe ga bandu, lakini nenga nimuukumuli mundu.

¹⁶ Lakini ata mana nipiyite ukumu, ukumu kwangu' kwa kakape kwa mwanjaa nenga niukumuli kisangu' ila na Tati' babanitungike babile pamope nanenga.

¹⁷ Iandikilwe musalya yinu panga ukong'ondeli wa bandu abi'li' ngawa kakape.

¹⁸ Nenga niikong'ondelya namwene, nabembe Tati' babanitungike bendanikong'ondelya nyinyonyo."

¹⁹ Apo ngabannaluya, "Tati' bako bai kwaku?" Yesu ngaayangwa, "Mwenga munitangiteli nenga wala mwatangiteli Tati' bangu'. Ikapanga munitangite nenga, mulu'e kwatanga na Tati' bangu'."

20 Yesu aagalongi mayi'gi'yo go papipi na lisanduku lya mabi'ko, paabile kayi'gana munyumba ya Nnu'ngu'. Lakini ntu'pu' mundu ywammoywile, kwa mwanjaa saa yake yaai inaikali.

Kwaniyenda mwenga mukombwali ika

21 Yesu ngaabakia kai', "Nendabu'ka, mwenga mwaalu'a nipala, lakini mwalu'a waa mumasambi ginu. Kwaniyenda nenga, mwenga mukombwali ika."

22 Bai, alongosi ba Kiyahudi ngababaya, "Ywembe abaya panga kwayenda twenga tukombwali ika, buli, ayenda kwibulaga?"

23 Yesu ngaabakia, "Mwenga muuma paa-panopano pai', nenga niuma kunani. Mwenga mwa ba padunia yi'no ila nenga na ywa padunia yi'no lili.

24 Kwa nyo nammakiangite panga mwalu'a waa mumasambi ginu. Mana mukotwike u'bi'lya panga nenga nga naywembe, mwalu'a waa mumasambi ginu."

25 Nabembe ngabannaluya, "Wenga wa nyai?" Yesu ngaayangwa, "Nenga nga yu'lu' ywanam-makiangite bu'ka patumbu!

26 Nibile na makowe gambone ga kummakia na ga kumuukumu mwenga, Lakini yu'lu' ywanitumike nga ywa kakape, nanenga niibakia dunia makowe galu' ganigayu'wine bu'ka kasake."

27 Baatangiteli panga Yesu aabile kaalongelya Tati' bake.

28 Bai, Yesu ngaabakia, "Bu'ka pamwantu'ndu'bi'ya Mwana wa Mundu kunani, ngapamwatanga panga nenga nga naywembe

no panga nipangali sosoti nenga namwene, ila nilongela galu' gabaniyi'ganiye Tati' bai.

²⁹ Yu'lu' ywanitumike ai pamope nanenga. Ananilekali, kwa mwanjaa masu'ba goti nipanga gagannogelelya ywembe.”

³⁰ Paabile kalongela go, bandu baingi ngabamwu'bi'lya.

Ukakape ulu'a kumpeya uulu

³¹ Bai, Yesu ngaabakia balu' Ayahudi babaamwu'bi'lile, “Mana mwagakoleya mayi'gano gangu', kakape mwapanga mwabanamasi' bangu'.

³² Apo, ngaapo mwaitanga kakape, nayembe kakape ngayayalu'a kumpanga mube ulu.”

³³ Bembe ngabannyangwa, “Twenga twa lubelekwo lwa Bulaimu, na tunapangali twaa-banda kwa mundu ywoywoti katu, ukombwab-uli baya, ‘Mulu'a ba ulu?’ ”

³⁴ Yesu ngaayangwa, “Kakape nimmakianga, kila mundu ywapanga sambi nga mmanda wa sambi.

³⁵ Masu'ba goti, mmanda abalangilwali mukipi'nga sa alongo ba pakaya, lakini mwana abalangilwa mualongo ba pakaya masu'ba goti.

³⁶ Mwanjaa, Mwana mana ampei uulu, kakape mwaalu'a panga ulu.

³⁷ Ndangite panga mwenga mwa lubelekwo lwa Bulaimu. Ata nyo, mupala kunibulaga kwa mwanjaa mugayi'ki'tyali mayi'gi'yo gangu'.

³⁸ Nenga nigabaya galu' ganaagabweni kwa Tati' bangu', na mwenga mugapanga galu' gamu-gayu'wine bu'ka kwa tati' binu.”

³⁹ Bembe ngabannyangwa, “Twenga twa bana ba Bulaimu!” Yesu ngaabakia, “Ikapangage mwabana ba Bulaimu, mulu'e panga kati mwaa-pangage Bulaimu.

⁴⁰ Nenga nimmakiangite ukakape wanaauyu'wine kwa Nnu'ngu', ata nyo mwenga mupala kunibulaga. Bulaimu aapangiteli nyo!

⁴¹ Mwenga mupanga makowe gagalu'galu' gabapanga tati' binu.” Bembe ngabammakia, “Twenga twabana ba makowe ga mwiloli, tubile na Tati' bamo, naywembe nga Nnu'ngu'.”

⁴² Yesu ngaabakia, “Ikapangage Nnu'ngu' nga Tati' binu, mulu'e kunipenda nenga, kwa mwanjaa nenga naaumi kwa Nnu'ngu', na nambi'yambi' nibile pano. Niisili kwa kitumbu sangu' namwene, ila kwa ywembe ywanitumike.

⁴³ Mwanjaa namani mugaomongwa ganim-makia? Kwa mwanjaa mukana kugayu'wa mayi'gi'yo gangu'.

⁴⁴ Mwenga nga mwabana ba Ibilisi, na mupala panga kati mwabapala tati' binu. Ywembe aai mmulagi bu'ka kwai'mbu', ntu'pu' ukakape kwa mwanjaa ukakape ubileli nkati yake. Kila palongela ubu'su', alongela bu'kana na kibekekwe sake, mwanjaa ywembe mmu'su' na tati' wa ubu'su'.

⁴⁵ Nenga nilongela kakape, na kwa nyo mwenga muniu'bi'lyali.

⁴⁶ Buli, ywaku' kasinu ywakombwa kunikong'ondelya panga nenga nibi na sambi? Na mana kanimmakia ga kakape, kwa ki'li' mukotoka kuniu'bi'lya?

⁴⁷ Ywaai ywa Nnu'ngu' api'kania mayi'gi'yo ga Nnu'ngu'. Lakini mwenga mupi'kaniali, kwa

mwanjaa mwenga mwa bandu ba Nnu'ngu' lili.”

Anabelekwali Bulaimu Yesu aabile

⁴⁸ Ayahudi ngabammakia, “Buli, twabaiteli panga kakape wenga ngawa Nsamalia, kai' ubile na moka?”

⁴⁹ Yesu ngaayangwa, “Nenga ntu'pu' moka. Naisimu Tati' bangu', lakini mwenga muni-isimuli.

⁵⁰ Nenga niipalyali utukupu wangu' namwene, abile yumo mwene kuupala utukupu wo, naywembe nga mwene makakala go ukumu.

⁵¹ Kakape nimmakiana, mundu ywagakoleya mayi'gi'yo gangu' aawali milele.”

⁵² Bai, Ayahudi ngababaya, “Nambi'yambi' kakape tutangite panga ubile na moka! Bulaimu aatiwaa, nyonyo na alondoli baatiwaa, na wenga ubaya ati', 'Ywaagakoleya mayi'gi'yo gangu', aawali milele!’

⁵³ Buli, wipanga wa nku'lu' kuliko tati' bitu Bulaimu, ywaawile? Kai', ata alondoli nabembe baatiwaa. Wenga wipanga wanyai?”

⁵⁴ Yesu ngaayangwa, “Mana niikwi'yite namwene, utukupu wangu' kili'be lili. Tati' bangu' bamwabaya mwenga nga Nnu'ngu' winu, bembe ngabanikwi'ya nenga.

⁵⁵ Mwenga mwatangiteli, lakini nenga naatangite. Na mana nibaite naatangiteli, nilu'a panga na mmu'su'bu'su' kati mwenga. Nenga naatangite na nigakoleya mayi'gi'yo gabe.

⁵⁶ Tati' binu Bulaimu baatikwi'ndi'lya, kabau'bi'lya kulibona lisu'ba lyo isa kwangu', naywembe aatikulibona, nganapusika.”

⁵⁷ Bai, Ayahudi ngabammakia, “Wenga balo unaikiyali myaka amusini, ubaya buli umweni Bulaimu?”

⁵⁸ Yesu ngaabakia, “Kakape nimmakianga, anabelekwali Bulaimu, ‘Nenga naabile*.’ ”

⁵⁹ Apo ngabatondwa maliwe li'nga banku'mbwe, lakini Yesu ngayu'ba no pita panja ya nyumba ya Nnu'ngu'.

9

Yesu antepwa mundu ywabelekwi mbulibuli

¹ Yesu paabile kapi'ta, aamweni mundu yumo, mbulibuli bu'ka belekwa.

² Bai, banamasi' ngabannaluya, “Mwalimu! Ywaku' ywapangite sambi, ayu' au abelei bake, mpaka abelekwe mbulibuli?”

³ Yesu ngaayangwa, “Likowe li' lipitikeli kwa kitumbu sa sambi yake ywembe, wala sambi ya abelei bake, ila aabelekwi mbulibuli li'nga makakala ga Nnu'ngu' gabonekane kagapanga kasi nkati yake.

⁴ Kubile balo muntwekati, tupalikwa yendelya panga lyengo lya yu'lu' ywanitumike, kwa mwanjaa kilo sendaisa so kotoka panga mundu lyengo.

⁵ Panibaa mudunia, nenga nga nabweya wa padunia.”

⁶ Bu'ka po baya go ngaunia mmata pai', na kuutepengaya ukando kwa mmata gake, ngaampakaya yu'lu' mbulibuli mminyo,

* **8:58** Yesu endabaya panga ywembe nga Nnu'ngu'.

⁷ ngammakia, “Uyende ukauluwe mulitanda lya Siloamu.” (Siloamu lombolya, “Ywatu-milwe”). Bu'kapo aywo mbulibuli ngayenda uluwa no buyangana kalola.

⁸ Bai, bapapipi yake na balu' boti babaa-bile kabammona apo patumbu panga aai nki'ba, kalu'balu'ba ngabatumbwa laluya, “Buli, ayu' nga yu'lu' nki'ba ywaabile katama no lu'balu'ba?”

⁹ Bi'ngi' babe ngababaya, “Nga ywembe.” Bi'ngi' baabaite, “Lili! Ila endalandana nakwe.” Lakini yu'lu' ywaabile mbulibuli ngabaya, “Nga nenga!”

¹⁰ Ngabannaluya, “Minyo gako gaatepulilwe kitiwi?”

¹¹ Naywembe ngaayangwa, “Yu'lu' mundu ywakemelwa Yesu, aatepengiye ukando, nganipakaya muminyo na kunibakia, ‘Uyende ukauluwe mulitanda lya Siloamu.’ Apo nenga nganiyenda uluwa, nganipata lola!”

¹² Ngabannaluya, “Aywo mundu we ai kwaku?” Naywembe ngayangwa, “Ne ndangiteli!”

Upekeseni bu'kana no tepulwa kwa mbulibuli

¹³ Bu'kapo ngabampeleka aywo mundu ywaabile mbulibuli kwa Mafalisayo.

¹⁴ Lisu'ba lyo Yesu lyaainyite utu'pi' na kumanjuya minyo mundu ywo, lyaai lisu'ba lya Sabato kwa Ayahudi.

¹⁵ Bai, Mafalisayo ngabannaluya kai' mundu ywo, “Ukombwi buli lola?” Naywembe ngaabakia, “Aanipakiye utu'pi' mminyo,

nanenga nganiuluwa na nambi'yambi' nendalola.”

¹⁶ Mafalisayo bi'ngi' ngababaya, “Mundu yu' abu'ili kwa Nnu'ngu', kwa mwanjaa akamwali salya ya lisu'ba lya Sabato lya Ayahudi.” Lakini bi'ngi' ngababaya, “Mundu mwene sambu akombwabuli panga myanju kati yi'?” Ngakubaa na ntau nkati yabe.

¹⁷ Kwa nyo ngabannaluya kai' yu'lu' ywaai mbulibuli, “Wenga nga waupulilwe minyo, ubaya buli kwa mundu ywo?” Ngaayangwa, “Ywembe nga nnonoli ywa Nnu'ngu'.”

¹⁸ Lakini api'ndo ba Ayahudi baau'bi'lili panga mundu ywo aai mbulibuli no pata lola mpaka pabaakemike abelei bake,

¹⁹ ngabaalaluya, “Buli, ayu' nga mwana winu ywamubaya aabeleki mbulibuli? Tumbwe akombwibuli lola?”

²⁰ Abelei bake ngabayangwa, “Tutangite panga ayu' nga mwana witu, na aabeleki mbulibuli.

²¹ Lakini apatike buli lola, tutangiteli, wala ywaantepwile minyo gake tuntangiteli. Munnaluye mwene, ywembe mundu mpi'ndo, endakombwa kwiawanikia.”

²² Abelei bake baabaite nyo kwa mwanjaa baayogopage api'ndo ba Kiyahudi, bembe bayi'ki'tyanie panga mundu ywoywoti ywaayi'ki'tya panga Yesu nga Kilisitu alu'a bi'ngi'lwa munyumba ya kunnu'ba Nnu'ngu'.

²³ Nga kitumbu sa abelei bake baya, “Ywembe mundu mpi'ndo, munnaluye mwene.”

²⁴ Bai, api'ndo ba Kiyahudi bankemite kai' yu'lu' ywaabile mbulibuli ngabammakia,

“Kakape baya nnu'ngi' ya Nnu'ngu! Twenga tutangite panga mundu yu' ywakutepwile mwene sambi.”

²⁵ Ywembe ngayangwa, “Nenga ndangiteli panga ywembe mwene sambi. Lakini kili'be simo sanitangite, naai na mbulibuli na nambi'yambi' nendalola.”

²⁶ Bai, ngabannaluya, “Aakupangi ki'li? Akutepwi buli minyo gako?”

²⁷ Aywo mundu ngaayangwa, “Ngita nim-makiangite, mwenga munipi'kanili, kwa ki'li mupala pi'kania kai'? Buli, na mwenga mupala ba mwabanamasi' bake?”

²⁸ Lakini bembe ngabampwi'wa kababaya, “Wenga ngawa mwanamasi' wake, twenga twa banamasi' ba Musa.

²⁹ Twenga tutangite panga Nnu'ngu' aalongei na Musa, lakini mundu yu' tutangiteli kwauma!”

³⁰ Naywembe ngaayangwa, “Ali' likowe lyo sangala, mwenga mutangiteli kwauma, lakini nenga anitepwile minyo gangu'.

³¹ Tutangite panga Nnu'ngu' aapi'kaniali bandu bene sambi, ila api'kania boti babankilikitya na kunnyu'a.

³² Bu'ka umbilwa dunia, tunayu'wali panga kubile na mundu ywoywoti ywakombwa kuntepwa mundu ywaai mbulibuli bu'ka belekwa kwake.

³³ Kenda mundu yu' aumali kwa Nnu'ngu', apelekombwali panga likowe lyolyoti!”

³⁴ Bembe ngabannyangwa, “Wenga wa mwene sambi bu'ka belekwa kwako! Ukombwabuli kutuyi'gana twenga?” Bai, ngabammi'nga munyumba ya kunnu'ba Nnu'ngu'.

Umbulibuli wa loo

³⁵ Yesu paayu'wine panga bammi'ngite munyumba ya kunnu'ba Nnu'ngu' yu'lu' ywaabile mbulibuli, ngankolya na kunnaluya, "Buli wenga wendakumwu'bi'lya Mwana wa Nnu'ngu'?"

³⁶ Yu'lu' mundu ngayangwa, "Bwana, nibakia ywembe nga nyai, li'nga nipate kumwu'bi'lya."

³⁷ Yesu ngammakia, "Umweni, na nga ywaulongela nakwe nambi'yambi'."

³⁸ Bai, yu'lu' mundu ngabaya, "Bwana, nendau'bi'lya!" Ngankilikitya.

³⁹ Yesu ngabaya, "Nenga niisi mudunia li'nga ukumu ipate pangika, ilombolya balu' babakotoka lola bapate lola na babalola babe kimbulibuli."

⁴⁰ Mafalisayo bi'ngi' babaabile pamope naywembe pabaayu'wine mayi'gi'yo go, ngabannaluya, "Buli, na twenga kai' twakimbulibuli?"

⁴¹ Yesu ngaayangwa, "Mukapangage mwa kimbulibuli, mulu'e bali musambi, lakini nambi'yambi' mwenga mubaya, 'Twenga twendalola,' apo ilaya panga balo mubile na sambu."

10

Nsungi nnogau

¹ "Kakape nimmakia, ywoywoti yu'lu' ywaayingya mukyu'ngu'lu' sa ngondolo wangali pi'tya muniango, lakini ayingya kwo pekenya pandu pi'ngi', aywo mmwi na mpokonyoli.

² Lakini ywayingya kwo pi'tya muniango, aywo nga nsungi ywa ngondolo.

³ Nni'ndi'li ywa paniango wa kyu'ngu'lu' ngay-wannyu'gu'lya, na ngondolo bendaliyu'wa lilobe lyake. Ywembe aakema ngondolo bake kwa maina gabe, na kwapikiya panja.

⁴ Mana ayomwile kwapikiya panja boti, alongolya nnu'ngi' nabembe bendakunki'ngama, kwa mwanjaa balitangite lilobe lyake.

⁵ Ngondolo banki'ngamali nng'eni, ila balu'a kunkila kwa mwanjaa balitangiteli lilobe lyake.”

⁶ Yesu aabakie lukongo lu'no, lakini bembe baakwipwili sapalage kwabakia.

Yesu nsungi nnogau

⁷ Bai, Yesu ngabaya kai', “Kakape nim-makiana, nenga nga na nniango wa ngondolo.

⁸ Balu' bi'ngi' boti babaaisi nsu'gu' yangu' baabile baii na apokonyoli, lakini ngondolo baapi'kanili.

⁹ Nenga nga na niango, ywaayingya kwo pi'tya kasangu' akosopolelwa, alu'a yingya no pita naywembe alu'a pata kilyo.

¹⁰ Mmwi endaisa li'nga yiba, bulaga no alabiya. Nenga niisi li'nga bandu bapate ukoto, kai' babe nawo wambone.

¹¹ “Nenga na nsungi nnogau. Nsungi nnogau aupiya bwu'mi wake kwa kitumbu sa ngondolo bake.

¹² Mundu ywo li'pi'lwa ywembe ngondolo mali yake lili na nsungi lili, pammona pu'mbe kaisa, endatila na kwaleka ngondolo kababoyolwa no sengemwanika.

¹³ Ywembe endatila na abi'kyali kiya ngondolo, kwa mwanjaa ywembe mundu ywo li'pi'lwa bai.

14 Nenga na nsungi nnogau. Naatangite ngondolo bangu', na ngondolo bangu' banitangite,

15 kati mu'lu' Tati' mwabanitangite, nanenga mwanaatangite Tati'. Nenga niupiya bwu'mi wangu' kwa kitumbu sa ngondolo.

16 Kai' nibile na ngondolo bi'ngi', bembe baabileli mukyu'ngu'lu' si'no, ipalikwa kwaleta kai', nabembe balu'a yu'wa lilobe lyangu', na kwalu'a baa na kipi'nga simo na nsungi yumo.

17 “Ngamo Tati' banipenda, kwa mwanjaa niupiya bwu'mi wangu' li'nga niupoki kai'.

18 Ntu'pu' mundu ywanipokonywa bwu'mi wangu', nenga niupiya kwo penda namwene. Nibile na makakala ga kuupiya na makakala ga kuutola kai'. Amo ngamwabaniamulise Tati' nipange.”

19 Bu'kana na mayi'gi'yo ga, ngakupitya kai' kotoka yi'ki'tyana mukipi'nga sa Ayahudi.

20 Bi'ngi' babe ngababaya, “Aina moka, kai' aina lilalu'! Mwanjaa namani kumpi'kania?”

21 Bi'ngi' ngababaya, “Aga mayi'gi'yo ga mundu mwene moka lili. Buli, moka gendakombwa kuntepwa minyo mbulibuli?”

Yesu akanilwa na Ayahudi

22 Akwo ku Yelusalemu kwaai na si'li'ku'si'li'ku' yo ku'mbu'kya bi'ki'lwa wakupu nyumba ya Nnu'ngu'. Nsimu wo waai wa kipepwe.

23 Naywembe Yesu aai katyanga mulubanja lwa luwa lwa Nyumba ya Nnu'ngu', pandu papakemelwa Segi sa Selemani.

24 Bai, Ayahudi ngabanti'li'ta na kunnaluya, “Upala kutuleka mukyukala mpaka pakubawi?”

Manaitei wenga nga wa Kilisitu, bai utubakie mpu'la."

²⁵ Yesu ngayangwa, "Nimmakiangite, lakini muu'bi'lyali. Mengo ganigapanga nenga kwa lina lya Tati' bangu' gendanikong'ondelya.

²⁶ Lakini mwenga muu'bi'lyali kwa mwanjaa mwenga mwangondolo bangu' li.

²⁷ Ngondolo bangu' baliyu'wa lilobe lyangu', nanenga naatangite, nabembe bendanibi'ngi'ya.

²⁸ Nenga naapeya ukoto wangayomoka, nabembe baaobali milele, kai' ntu'pu' mundu ywaakombwa kwabu'ya mumaboko gangu'.

²⁹ Tati' bangu' babaanipei ngondolo ba, nga aku'lu' kulikoni boti, kai' ntu'pu' ywaakombwa kwabu'ya mumaboko ga Tati' bangu'.

³⁰ Nenga na Tati' twabamo."

³¹ Bai, Ayahudi ngabatondwa kai' maliwe li'nga banku'mbwe.

³² Lakini Yesu ngaabakia kai', "Ninnayan-gite mengo gambone manogau bu'ka kwa Tati'. Lyengo lyaku' mumengo go, lyalipala kumpanga muniku'mbwe maliwe?"

³³ Ayahudi ngabannyangwa, "Tukuku'mbwa maliwe kwenda kwa kitumbu sa mengo manogau lili, ila kwa kitumbu sa kunkupulu Nnu'ngu! Kwa mwanjaa wipanga wa Nnu'ngu' naapo wenga wa mundu bai."

³⁴ Yesu ngaayangwa, "Buli, inaandikilwali musalya yinu panga, 'Nenga nibaite, mwenga nga mwakinnu'ngu?'

³⁵ Nnu'ngu' aakemite kinnu'ngu' balu' babaapeyilwe mayi'gi'yo gake, na twenga

tutangite panga Maandiko Mapeleteu gabaya kakape, gaati'kwanikali.

³⁶ Mukombwabuli baya, 'Endakupulu,' yu'lu' ywaabi'kilwe wakupu na Tati' no tumilwa mudunia, ati' kwa mwanjaa naabaite, 'Nenga na Mwana wa Nnu'ngu?'

³⁷ Manaitei nipangali lyengo lya Tati' bangu', bai kanemuniu'bi'li,

³⁸ lakini manaitei muniu'bi'lyali, male muu'bi'li alyo lyengo lyanipanga, mupate tanga panga kakape Tati' bai nkati yangu' na nenga ni nkati yabe."

³⁹ Ngabapaya kai' kummoywa lakini ngaban-nema mumaboko gabe.

⁴⁰ Yesu aayi'i kai' kwiyi' ya libi'ndi' lya Yordani, pandu po kwai'mbu' Yoani aabatisage bandu, ngatama kwo.

⁴¹ Bandu baingi ngabannyendelya kababaya, "Yoani aapangiteli myanju yoyoti. Lakini galu' goti gaabaite Yoani kwa mundu yu', kakape ngagembe."

⁴² Pandu po bandu baingi ngabamwu'bi'lya Yesu.

11

Kiwo sa Lasali

¹ Bai, kwai na mundu yumo ywakemelwage Lasali aai ntamwe. Aywo atamage kukilambo sa Betania na alu'mbu'be Malia na Malita.

² Malia nga yu'lu' ywaampakiye Bwana mauta mumagu'lu' na kumponwa kwa nywili yake.

³ Bai, abo akina alu'mbu'be ngabapeleka abali kwa Yesu, "Bwana, yu'lu' mbwigalyo ywaumpendile endaminyā."

⁴ Yesu paayu'wine nyo ngabaya, "Utamwe wo wakumpanga awee lili, ila kwa mwanjaa ya kunkwi'ya Nnu'ngu'. Endaminyā li'nga kwa ndi'la yo, Mwana wa Nnu'ngu' akwi'yi'lwe."

⁵ Yesu aapendi Malita, Malia na Lasali nnuna wabe.

⁶ Pamope no yu'wa panga Lasali aai ntamwe, lakini Yesu aayendeli tama pandu po kwa masu'ba gabi'li'.

⁷ Bu'kapo ngaabakia banamasi' bake, "Tuki'li'bu'ki kai' ku Yudea."

⁸ Banamasi' bake ngabammakia, "Mwalimu, ganapi'tali masu'ba gambone bu'ka pa Ayahudi pabapalage kukuku'mbwa maliwe, nambi'yambi' upala yenda kai'?"

⁹ Yesu ngaayangwa, "Kubile na masaa ku'mi na gabi'li' ga muntwekati mulisu'ba limo. Bai, mundu mana atyangite muntwekati aawe-sali ku'bala kwa mwanjaa aubona bweya wa padunia yi'no.

¹⁰ Lakini mundu mana atyangite kilo, alu'a ku'bala kwa mwanjaa ntu'pu' bweya nkati yake."

¹¹ Yesu paayomwi longela ago, ngaabakia, "Mbwiga litu Lasali atigonja, lakini nenga niyenda kunnyumuya."

¹² Banamasi' bake ngabammakia, "Bwana, manaitai agonjike lugono, bai alu'a yu'yu'ki'lwa."

¹³ Bembe bakitage Yesu aabile kannongelya Lasali panga agonjike lugono, lakini aabile ka-longelya kiwo sa Lasali.

14 Bai, Yesu ngaabakia mpu'la, "Lasali ay-omwike,

15 lakini ninapusika panga naabileli kwo, li'nga muu'bi'li. Aya, tubu'ke kasake."

16 Toma (ywakemelwage Mapaga) ngaabakia banamasi' aine, "Na twenga tuyende tukawee pamope na Yesu!"

Yesu nga uyu'ki na ukoto

17 Yesu paaikite kwo, yaai gapite masu'ba nsese bu'ka po sikilwa kwa Lasali.

18 Kilambo sa Betania saai kilometa itatu bu'ka ku Yelusalemu.

19 Ayahudi bambone baaisi kwa Malita na Malia, li'nga kwali'yali'ya kwo wi'li'kwa na mwasa wabe.

20 Bai, Malita paayu'wine panga Yesu endaisa, ngankwi'ndi'lya na kumpokya, lakini Malia aai-gali nnyumba.

21 Malita ngammakia Yesu, "Bwana, ukabage pano, mwasangu' alu'e waali!

22 Lakini ata nambi'yambi' ndangite panga sosoti saulu'a kunnu'ba Nnu'ngu', alu'a kupeya."

23 Yesu ngammakia, "Mwasago alu'a yu'ka."

24 Malita ngannyangwa, "Ndangite panga alu'a yu'ka lisu'ba lya kuundi'la, pabaayu'ka bandu boti."

25 Yesu ngammakia, "Nenga nga na uyu'ki na ukoto. Ywaniu'bi'lya nenga ata mana awile, alu'a lama,

26 na kila ywatama nkati yangu' na kuniu'bi'lya katu awaali. Buli, wendau'bi'lya ago?"

²⁷ Malita ngammakia, “Elo Bwana! Nenga nendau'bi'lya panga wenga nga wa Kilisitu, Mwana wa Nnu'ngu', yu'lu' ywaaisa padunia.”

Yesu ali'la moli

²⁸ Bu'ka po baya go, Malita aayi'i kunkema Malia nku'we, pandu pakisake na kummakia, “Mwalimu abile pano endakukema.”

²⁹ Naywembe paayu'wine nyo, popopo ngakatuka na kunnyendelya Yesu.

³⁰ Yesu aabile anayingyali mukilambo, ila aabile balo papalu'palu' paakwi'ndi'lilwe na Malita.

³¹ Bai, Ayahudi babaabile panyumba pamope na Malia kabanni'yali'ya, pabamweni akatwike no pita panja kiyu'ngu'ya, ngabanki'ngama. Bakitage panga apala yenda lombola ku'lu' kulisiko.

³² Bai, Malia paaikite pandu palu' Yesu paaibile na kummona, aakilikite pai' na kummakia, “Bwana, ukabage pano, mwasangu' apewaali!”

³³ Yesu paamweni Malia kali'la, na balu' Ayahudi babaaisi pamope nakwe kabali'la kai', lwampatike lwu'ngu' pamwoyo no nyopa.

³⁴ Bu'kapo ngaalaluya, “Mwammi'i kwaku?” Ngabammakia, “Bwana, so linge.”

³⁵ Yesu aali'i moli.

³⁶ Bai, Ayahudi ngababaya, “Mulinge mu'lu' mwaampendile!”

³⁷ Lakini bi'ngi' babe ngababaya, “Buli, ayu' nga ywantepwile minyo yu'lu' mbulibuli, aakotwike buli kumpanga Lasali kaneawe?”

Yesu annyu'ya Lasali

³⁸ Bai, Yesu nganyopa kai' pamwoyo wake, ngaika pa lipango lyo sikya lyaliwi'ki'lilwe na liwe.

³⁹ Yesu ngabaya, "Mulibu'ye alyo liwe." Malita, ywaabile nnu'mbowe malemu, ngammakia, "Bwana, atumbwile nunga, kwa mwanjaa li'no lisu'ba lyene nsese bu'ka pasikilwe!"

⁴⁰ Yesu ngammakia, "Buli, nakubakiyeli panga mana uu'bi'lile, ulu'a kuubona utukupu wa Nnu'ngu?"

⁴¹ Bai, ngabalibu'ya li'lu' liwe. Yesu ngatu'ndu'bi'ya minyo gake kunani, kabaya, "Tati', nendakunsukulu kwa mwanjaa mwenga mwendanipi'kania.

⁴² Masu'ba goti ndangite panga mwenda-nipi'kania. Lakini nilongei aga goti kwa kitumbu sa bandu bababile pano li'nga nabembe bau'bi'li panga mwenga nga munitumike."

⁴³ Paayomwi longela go, ngakema kwa lilobe liku'lu', "Lasali, upite panja!"

⁴⁴ Yu'lu' ywaai awile ngapitya panja, ku'no atabilwe sanda mmagu'lu' na mmoko, na kuminyo yake kuwi'ki'lilwe. Yesu ngaabakia, "Mumundwe, munneke ayende."

Ndi'la ya kummulaga Yesu

(Mat 26:1-5, Mal 14:1-2, Luk 22:1-2)

⁴⁵ Bai, Ayahudi bambone babaaisi kwa Malia, pabagabweni galu' gaagapangite Yesu, ngabamwu'bi'lya.

⁴⁶ Lakini bi'ngi' babe ngabayenda kwa Mafalisayo kwabakia likowe lyo lyaapangite Yesu.

⁴⁷ Kwa nyo Api'ndo ba dini na Mafalisayo ngabakema kitamo sa Balasa Liku'lu' lya Ayahudi, ngababaya, “Tupange buli? Mundu yu' alaya myasu yambone. ⁴⁸ Mana tunnei bai, bandu boti bapakumwu'bi'lya, na Aroma baalu'a isa alabiya nyumba ya Nnu'ngu' witu na nni'ma witu!”

⁴⁹ Apo yumo ywabe ywakemelwa Kayafa, ywembe aai mpi'ndo nku'lu' ywa dini mwaka wo, ngaabakia, “Mwenga mutangiteli kili'be sosoti!

⁵⁰ Buli, mwibonali kwinu panga male mundu yumo awee paali pa bandu, kulikoni nni'ma woti ulangamiswe?”

⁵¹ Ywembe aalongei nyo kwo penda mwene lili, ila kwa mwanjaa aai mpi'ndo ywa dini mwaka wo, aatilondwa panga Yesu alu'a waa paali pa bandu ba nni'ma wake,

⁵² kai', kiwo sake kwa kitumbu sa abo baili, ila li'nga kwalu'mbania pamope bana ba Nnu'ngu' babasengemwanike.

⁵³ Bai, tumbulya lisu'ba lyo alongosi ba Kiyahudi ngabapala ndi'la ya kummulaga Yesu.

⁵⁴ Kwa nyo Yesu atyangiteli pa bandu ba Kiyahudi, ila aabu'i po yenda papipi na lubele, mukilambo sakikemelwa Eflaimu. Ngatama kwo pamope na banamasi' bake.

⁵⁵ Si'li'ku'si'li'ku' ya Pasika kwa Ayahudi yaai kaiegelya, na bandu bambone baayi'i ku Yelusalemu li'nga bakaipeleteye kwa Pasika yo.

⁵⁶ Bai, bandu ngababa kabampala Yesu. Nabe-mbe pabakongolekine pandu pamo munyumba ya Nnu'ngu', ngabalaluyana, “Muwasa buli?

Ibonekana panga aisali katu musi'li'ku'si'ku' au lili?"

⁵⁷ Api'ndo ba dini na Mafalisayo baapiyite amuli panga mundu mana atangite kwabile Yesu, alete abali li'nga bammoywe.

12

Yesu apakayilwa mauta ganannungya

¹ Masu'ba sita kaiegelya Pasika, Yesu aayi'i Betania kwaatamage Lasali, yu'lu' ywaayu'yilwe na Yesu bu'ka kuuwi'li.

² Akwo ngabankemya kilyo sa kitamwiyo, naywembe Malita aabile kaabi'kya wiso. Lasali aabile yumo ywa balu' babaabile pamesa pamope na Yesu.

³ Bai, Malia ngatola lisinda lya lita ya mauta ganannungya ga naldo ga bei ngu'lu', ngampakaya Yesu mmagu'lu' na kugaponwa kwa nywili yake. Nyumba yoti ngaitwi'lya lumba lunannungya.

⁴ Bai, Yuda Isikalioti, yumo ywa banamasi' ba Yesu ywembe ngaywaalu'a kunsongya, ngabaya,

⁵ "Kwa mwanjaa namani mauta ganannungya ga gasomwa pi'mi'yi'lwa kwa mbanje ya dinali mya itatu, na mbanje yo peyelwa aki'ba?"

⁶ Aabaite nyo, kwenda aabi'ki kiya aki'ba li, ila kwa mwanjaa aabile mmi'ki wa mabi'ko na aai mmwi, na aitolyage mali bu'ka mumabi'ko.

⁷ Lakini Yesu ngabaya, "Munneke kanemunsuluye ayu' mau', kwa mwanjaa aagabi'kite mauta kwa lisu'ba lyo sikilwa kwangu'.

⁸ Aki'ba mubile nabo masu'ba goti, lakini mwaalu'a baali nanenga masu'ba goti."

Panga ndi'la ya kummulaga Lasali

⁹ Ayahudi bambone pabaayu'wine panga Yesu aai ku Betania, baaikite kwo kwenda kummona Yesu baili, ila li'nga kummona Lasali ywaayu'yilwe bu'ka kuuwi'li.

¹⁰ Api'ndo aku'lu' ba dini ngabaamwa kummulaga Lasali kai',

¹¹ kwa kitumbu sa Lasali Ayahudi bi'ngi' baamwu'bi'li Yesu, paali pa kwau'bi'lya alongosi ba dini yabe.

Yesu ayingya ku Yelusalemu kwo napusika

(Mat 21:1-11, Mal 11:1-11, Luk 19:28-40)

¹² Pammalau' yake kipi'nga kiku'lu' sa bandu babaaisi kusi'li'ku'si'li'ku' baayu'wine panga Yesu ai mundi'la isa Yelusalemu.

¹³ Ngabatola ndambi' ya mitende, pita panja yenda kunkwi'ndi'lya, ngabau'bu'ya malobe kababaya,

“Nnu'ngu' alumbilwe! Ayaliwe aywo ywaisa kwa lina lya Bwana.

Ayaliwe nkulungwa wa ku Isilaili.”

¹⁴ Yesu ngampata mwana mbu'nda yumo, ngau'bu'ka panani yake kati Maandiko mwagabaya.

¹⁵ “Kanemuyogope mwa ba kilambo sa Sayuni! Linguli, nkulungwa winu

au'bwike mwana mbu'nda endaisa!”

¹⁶ Patumbu banamasi' bake baakwipwili makowe ga, lakini Yesu paakwi'yilwe, apo ngabaku'mbu'kya panga ago gaandikilwe kwa ywembe na aapangilwe ywembe.

¹⁷ Kipi'nga sa bandu balu' babaai pamope na Yesu paankemite Lasali bu'ka mulisiko,

na kunnyu'ya bu'ka kuuwi'li, baayendeli kunkong'ondelya.

¹⁸ Kwa nyo kipi'nga sa bandu ngabankwi'ndi'lya, kwa mwanjaa boti baayu'wine panga Yesu ngaywapangite mwanju wo.

¹⁹ Bai, Mafalisayo ngababakiana, “Mwendalola? Tukombwali panga sosoti! Mulinge, dunia yoti inki'ngama ywembe!”

Bi'ngi' ba Agiliki bapala kummona Yesu

²⁰ Kwaabile na Agiliki nsi'si' mwa balu' bandu babaayi'i Yelusalemu kilikita nsimu wa si'li'ku'si'li'ku'.

²¹ Abo ngabannyendelya Pilipi, mwenekaya wa Betisaida mu Galilaya, ngabammakia, “Bwana, tulu'ba kummona Yesu.”

²² Pilipi ngayenda kummakia Andelea, na boti abi'li' ngabayenda kummakia Yesu.

²³ Yesu ngaabakia, “Saa yo kwi'yi'lwa Mwana wa Mundu iikite!

²⁴ Kakape nimmakianga, lupeke lwa ngano mana lunatu'mbu'kyali mubwi' no waa, lwaigala kati lupeke kisake bai. Lakini mana luwile lwaapiya mbeyu yambone.

²⁵ Ywapenda maisa gake, alu'a gaobeya, ywagasukya maisa gake mudunia yi'no, alu'a gali'ndi'la mpaka muukoto wangayomoka.

²⁶ Ywapala kunitumikiya apalikwa aniki'ngame, li'nga popoti palu' panibile nenga, ngapaalu'a ba na ntumisi wangu'. Mundu mana kanitumikiya, Tati' bangu' baalu'a kumwisimu.

Yesu alongelya kwa kiwo sake

27 “Nambi'yambi' loo yangu' ibile na ntenyo, nilongele ki'li'? Buli, nibaye, 'Mwa Tati' ninnu'ba munikosopoli bu'ka saa yi'no?' Lili, kwa mwanjaa nga kitumbu saniisilile.

28 Tati' mulikwi'ye lina linu.” Apo lilobe ngaliyu'wanika bu'ka kunani, “Nilikwi'yite, na naalu'a likwi'ya kai'.”

29 Ipi'nga ya bandu yayaayi'mi po, yaayu'wine lilobe lyo, na bi'ngi' babe ngababaya, “Alyo lilobe lya njai,” Lakini bi'ngi' ngababaya, “Aalongei nakwe malaika!”

30 Lakini Yesu ngaabakia, “Lilobe lyo linapityali kwa kitumbu sangu', ila kwa kitumbu sinu.

31 Nambi'yambi' nga saa ya ukumu kwa dunia yi', na mpi'ndo ywa dunia yi' alu'a taikulilwa panja.

32 Nenga panatu'ndu'bi'yi'lwa panani ya nni'ma, naalu'a kwauta bandu boti baise kasangu'.”

33 Yesu aalongei nyo kalombolya kiwo saku' saalu'a waa.

34 Bai, kipi'nga si'lu' ngakinnyangwa, “Twenga tubakiyilwa na salya yitu panga Kilisitu alu'a lama milele. Ukombwabuli baya Mwana wa Mundu apalikwa tundu'bi'yi'lwa? Aywo Mwana wa Mundu nga nyai?”

35 Yesu ngaabakia, “Balo pasene bweya ubile pamope na mwenga. Mutyangange mubile nawo awo bweya li'nga lubi'ndu' kanelumpatange, kwa mwanjaa ywatyanga mulubi'ndu' atangiteli kwayenda.

³⁶ Bai, nsimu wamubile mubweya wu'no, muu'bi'li bweya li'nga mupate panga mwabandu ba mubweya.” Bu'ka po longela mayi'gi'yo go, Yesu aatibu'ka no yu'ba kuutalu nabo.

Bandu ntu'pu' imani

³⁷ Pamope no panga Yesu aapangite myanju yoti yi' nnu'ngi' yabe, bembe bammwu'bi'lili.

³⁸ Kwa nyo mayi'gi'yo gaabaite nnondoli ywa Nnu'ngu' Isaya ngagatimya,
“Bwana, nyai ywau'bi'li mayi'gi'yo gitu?

Na uweso wa Bwana abakiyilwe nyai?”

³⁹ Kwa nyo bakombwili u'bi'lya, kwa mwanjaa Isaya aabaite kai',

⁴⁰ “Nnu'ngu' atu'lwi minyo gabe na kwipanga
myoyo yabe ibe minonopau,
kanebalole kwa minyo gabe na kanebatange
kwa malango gabe,
kai' kanebanigalambuki, abaya Bwana,
li'nga nakane kwatepwa.”

⁴¹ Isaya aalongei mayi'gi'yo ga kwa mwanjaa aaubweni utukupu wa Yesu, ngabaya makowe gake.

⁴² Ata nyo, api'ndo bambone ba Kiyahudi ngabamwu'bi'lya Yesu. Lakini kwa kitumbu sa Mafalisayo, bannyi'ki'tili pa bandu kwo yogopa bi'ngi'lwa munyumba ya kunnu'ba Nnu'ngu'.

⁴³ Bembe baapendi lumbilwa na bandu kuliko lumbilwa na Nnu'ngu'.

Yesu aaisi kwikosopolya dunia

⁴⁴ Bu'kapo Yesu ngau'bu'ya lilobe lyake kabaya,
“Mundu ywaniu'bi'lya, aniu'bi'lya nenga baili, ila amwu'bi'lya na yu'lu' ywanitumike.

⁴⁵ Ywanibona nenga ammona yu'lu' ywanitumike.

⁴⁶ Niisi mudunia panga na bweya li'nga boti babaniu'bi'lya kanebaigale mulubi'ndu'.

⁴⁷ Ywagayu'wa mayi'gi'yo gangu', lakini kakotoka kamwa, nenga namukumuli, kwa mwanjaa naisali ukumu dunia ila kwikosopolya.

⁴⁸ Ywakana kugakamwa mayi'gi'yo gangu', abile nakwe ywakumukumu. Liyi'gi'yo li'lu' lyanililongei nga akimu wake lisu'ba lya kuundi'la.

⁴⁹ Nenga nalongelali kwa makakala gangu' namwene, ila Tati' babanitimike ngabaniamulise nibaye ki'li' na nilongele ki'li'.

⁵⁰ Nenga ndangite panga amuli yake ileta ukoto wangayomoka. Nenga nibaya galu' bai Tati' gabaanilagile nigabaye."

13

Yesu agu'lwa magu'lu' atumilwe

¹ Lyaaigali lisu'ba limo nnu'ngi' lyo timya kwa si'li'ku'si'li'ku' ya Pasika, Yesu aatangite panga saa yake yo bu'ka mudunia no yenda kwa Tati' yaikite. Aapendi bandu bake babaai mudunia, kakape aapendi mpaka kuundi'la!

² Bai, Yesu na banamasi' bake baai batami pakilyo sa kitamwiyo. Ibilisi aansopite Yuda, mwana wa Simoni Isikalioti, li'nga ansongi Yesu.

³ Yesu aatangite panga Tati' bampei kila kili'be, no panga aaumi kwa Nnu'ngu' na abukiya kwa Nnu'ngu'.

⁴ Bai, aabu'i pamesa, ngabi'ka pambwega nganju yake, tola kitambala na kwitaba muki-buno.

⁵ Bu'kapo ngayi'ya masi' mukibakuli, tumbwa kwagu'lwa banamasi' bake magu'lu' na kwaponwa kwa si'lu' kitambala saaitabite nkibuno.

⁶ Bai, paamwiki Simoni Petili, Petili ngabaya, "Bwana, upala kunigu'lwa nenga magu'lu'?"

⁷ Yesu ngayangwa, "Nambi'yambi' utangiteli sanikipanga, lakini nnu'ngi' waalu'a kitanga."

⁸ Petili ngammakia, "Wenga unigu'lwali magu'lu' gangu' katu!" Yesu ngayangwa, "Mana kaukana kukugu'lwa magu'lu' gako, ulu'a lu'mbanali nanenga kai'."

⁹ Simoni Petili ngannyangwa, "Bwana, unigu'lwe, kai' magu'lu' baili, ila maboko gangu' na ntwe."

¹⁰ Yesu ngammakia, "Ywaau'gite ili'ngani ipa-likwali uluwa ila magu'lu' bai, kwa mwanjaa yi'ga yake ipeletike. Mwenga mupeletike ila mwaboti lili."

¹¹ (Yesu aantangite yu'lu' ywapalage kun-songya, kwa nyo ngabaya, "Mwenga mupeletike ila mwabotili.")

¹² Paayomwi kwagu'lwa magu'lu' no wala kai' ngu'bo yake, ngatama pamesa, ngaabakia, "Buli, mulitangite likowe lyanimpangile?"

¹³ Mwenga munikema 'Mwalimu' na 'Bwana', mwenga mubaya kakape, kwa mwanjaa nga nenga.

¹⁴ Bai, manaitei nenga ngana Bwana kai' na Mwalimu ninng'u'lwangite mwenga magu'lu', na mwenga mupalikwa gu'lwana magu'lu'.

¹⁵ Ninnayangite makowe ga li'nga namwenga muyige mupange kati mwanimpangile.

¹⁶ Kakape nimmakianga, ntumisi nku'lu' li kulikoni bwana wake, wala ntumilwa nku'lu' li kulikoni yu'lu' ywantumike.

¹⁷ Bai, mana mugatangite ga, yapanga nantali mana mwaagapanga.

¹⁸ “Aga ganigabaya kwenda ginu mwaboti li. Nenga naatangite balu' banaasawile. Lakini li'nga Maandiko Mapeleteu gatimi, ‘Yu'lu' ywaalile kilyo sangu' agalambwike kunitangya.’

¹⁹ Nimmakiangite makowe ga gabile balo pitya, li'nga pagaapitya mwau'bi'li panga nenga nga naywembe.

²⁰ Kakape nimmakianga, ywaampokya yu'lu' ywanintuma, anipokya nenga na ywanipokya nenga, ampokya yu'lu' ywanitumike.”

Yesu alondwa panga asongelwa

(Mat 26:20-25, Mal 14:17-21, Luk 22:21-23)

²¹ Paayomwi longela go, Yesu aapatike ntenyo muno pamwoyo wake, ngabaya mpu'la, “Kakape nimmakianga, yumo ywinu alu'a nisongya!”

²² Banamasi' ngabalingana, wangali tanga panga ywaku' ywannongelya.

²³ Yumo ywa banamasi', ywaapendilwe na Yesu, aatami papipi na Yesu.

²⁴ Bai, Simoni Petili ngampu'ngya luboko yu'lu' mwanamasi' no baya, “Nnokiye ammaya nyai.”

²⁵ Mwanamasi' ywo ngaegelya papipi muno na Yesu, ngannokiya, “Bwana, nga nyai?”

²⁶ Yesu ngayangwa, “Yu'lu' ywanampeya king'esu sa likati lyanisuyite, nga ywembe.” Bai,

ngaatola king'esu sa likati, ngakisuya, ngampeya Yuda mwana wa Simoni Isikalioti.

²⁷ Yuda pakipokile king'esu so, Ibilisi ngan-nyingya. Bai, Yesu ngammakia, “Sopala panga ukipange kiyu'ngu'ya!”

²⁸ Lakini ntu'pu' ata yumo ywa balu' babaatami palu' pamesa ywaatangite kitumbu sa kummakia nyo.

²⁹ Kwa mwanjaa Yuda aabile mmi'ka mabi'ko, bi'ngi' babe bakitage panga Yesu ammakie api'me ili'be yaipalikwa kwa si'li'ku'si'li'ku', au iwesa panga ammakie akapiye sosoti kwa aki'ba.

³⁰ Bai, Yuda paakitweti si'lu' king'esu sa likati, popopo ngapita panja. Na yaai kilo.

Amuli yayambi'

³¹ Bu'ka pa Yuda pitya panja, Yesu ngabaya, “Nambi'yambi' Mwana wa Mundu akwi'yilwe, naywembe Nnu'ngu' akwi'yilwe kwa ndi'la yake.

³² Na manaiti Nnu'ngu' akwi'yilwe kwa ndi'la ya Mwana, naywembe Nnu'ngu' ankwi'ya Mwana kiyu'ngu'ya kwa ndi'la yake mwene.

³³ “Mwabana bangu', balo pasene baa pamope na mwenga. Mwaanipala, lakini nambi'yambi' nimmakia galu' ganaabakiye api'ndo ba Ayahudi. 'Kwaniyenda mwenga mukombwali ika.’

³⁴ Nimpeyanga amuli yayambi', Mupendane, kati nenga mwanimpindle mwenga, nyinyonyo na mwenga mupendane.

³⁵ Mana mupendine, bandu boti baalu'a tanga panga mwenga nga mwabanamasi' bangu'.”

*Yesu abaya panga alu'a kanilwa na Petili
(Mat 26:31-35, Mal 14:27-31, Luk 22:31-34)*

³⁶ Simoni Petili ngannaluya, “Bwana uyenda kwaku?” Yesu ngannyangwa, “Kwaniyenda nambi'yambi' ukombwali kuniki'ngama, lakini waalu'a niki'ngama nnu'ngi' yake.”

³⁷ Petili ngammakia, “Bwana, kwa mwanjaa namani nikotoke kukuki'ngama nambi'yambi'? Niyi'ki'tile waa kwa kitumbu sako!”

³⁸ Yesu ngayangwa, “Buli, kakape uyi'ki'tile waa kwa kitumbu sangu'? Kakape nikubakia, njogolo ai balo bi'ka waalu'a nikana patatu!”

14

Yesu Ndi'la yo yenda kwa Tati'

¹ Yesu ngaabakia, “Kanemube na kyukala mumyoyo yinu. Mumwu'bi'lya Nnu'ngu', mu-niu'bi'li na nenga.

² Munyumba ya Tati' bangu' muutamo mwambone. Ikapangage nyonyoli, nilu'e kummakia. Nambi'yambi' niyenda kummi'kyanga wiso muutamo.

³ Na mana niyi'i kummi'kya muutamo, naalu'a buya kai' kuntolanga li'nga palu' panibile nenga, na mwenga mwaabe.

⁴ Mwitangite ndi'la yo yenda akwo kwaniyenda.”

⁵ Tomasi ngammakia, “Bwana, tutangiteli kwa uyenda, tukombwabuli kwitanga ndi'la?”

⁶ Yesu ngannyangwa, “Nenga ngana ndi'la, ukakape na ukoto. Ntu'pu' ywakombwa yenda kwa Tati' ila kwo pi'tya kasangu'.

⁷ Kwa mwanjaa munitangite nenga, mulu'a kwatanga na Tati' bangu' kai'. No bu'ka nambi'yambi', mwatangite kai' mwabweni."

⁸ Pilipi ngammakia, "Bwana, utulangili Tati', na twenga yali'ngana."

⁹ Yesu ngammakia, "Nitami na mwenga kwa masu'ba ga goti, nawenga Pilipi unanitangali? Ywaanibweni nenga abweni na Tati'. Ukombwabuli baya, 'Utulangili Tati'?"

¹⁰ Buli, uu'bi'lyali panga nenga nibi nkati ya Tati', nabembe Tati' babi nkati yangu'? Mayi'gi'yo ganimmakia, nigalongelali kwa utawala wangu'. Ila Tati' bababile nkati yangu' bapanga lyengo lyabe.

¹¹ Mupalikwa kuniu'bi'lya panibaya panga nenga nibile nkati ya Tati' nabembe babile nkati yangu'. Mana lili, muu'bi'li kwa mwanjaa ya makowe ganigapanga.

¹² Kakape nimmakia, ywaniu'bi'lya alu'a panga makowe ganigapanga nenga, kai' alu'a panga maku'lu' muno, kwa mwanjaa niyenda kwa Tati'.

¹³ Na sosoti samwaalu'a lu'ba kwa lina lyangu', naalu'a kipanga, li'nga Tati' bakwi'yi'lwe nkati ya Mwana.

¹⁴ Mana munilu'bite sosoti kwa lina lyangu', naalu'a kumpangya.

Loo Mpeleteu

¹⁵ "Mana munipendile mwaalu'a kwikamwa amuli yangu'.

16 Nanenga nilu'a kwalu'ba Tati', na bembe baalu'a kumpeya Nnyangatiyi ywi'ngi' ywaalu'a tama na mwenga milele.

17 Ywembe nga Loo ywa kakape. Dunia ikombwali kumpokya kwa mwanjaa ikombwali kummona wala kuntanga. Lakini mwenga muntangite kwa mwanjaa atama na mwenga na ai nkati yinu.

18 “Naalu'a kunnekali muuki'ba, naalu'a isa kai' kasinu.

19 Balo pasene dunia yaalu'a nibonali kai', lakini mwenga mwalu'a nibona. Kwa mwanjaa nenga nankoti, na mwenga mwapanga mwaakoti.

20 Lisu'ba li'lu' palyaalu'a ika mwatanga panga nenga nibile nkati ya Tati', na mwenga nkati yangu', nanenga nkati yinu.

21 Ywapokya amuli yangu' na kwikamwa, ywembe nga ywanipenda. Na ywanipenda nenga, aapendelwa na Tati' bangu', nanenga nalu'a kumpenda na kwilaya kasake.”

22 Yuda (yu'lu' Isikalioti li) ngammakia, “Bwana, ukombwabuli kwilaya kasitu, lakini kwa dunia lili?”

23 Yesu ngayangwa, “Mundu mana anipendile, alu'a kamwa liyi'gi'yo lyangu'. Tati' bangu' baalu'a kumpenda, na twenga twaalu'a isa kasake no tama nakwe.

24 Ywakotoka kunipenda akamwali mayi'gi'yo gangu'. Na mayi'gi'yo gamugayu'wine gangu' lili, ila ga Tati' babanitungike.

25 “Nimmakiangite makowe ga nibile balo pamope na mwenga,

²⁶ lakini Nnyangatiyi, Loo Mpeleteu bembe Tati' baalu'a kuntuma kwa lina lyangu', alu'a kunnyi'gana kila kili'be na kunku'mbu'ki'yanga goti ganammakie.

²⁷ “Amani nendakunekya, nimpeyanga amani yangu'. Nimpeyangali kati dunia mwaimpeya. Kanemube na kyukala wala yogopa.

²⁸ Mwaaniyu'wine mu'lu' mwanammakie, 'Nendabu'ka kasangu' ila naalu'a buya kai' kasinu.' Kenda mukanipenda, mulu'e napusika kwa mwanjaa niyenda kwa Tati', nabembe nga aku'lu' pi'ta nenga.

²⁹ Nimmakiangite makowe ga nambi'yambi' gai balo pitya, li'nga pagaalu'a pitya mwapate u'bi'lya.

³⁰ Naalu'a longelali kai' na mwenga makowe gambone, kwa mwanjaa mpi'ndo ywa dunia yi'no endaisa. Ywembe ntu'pu' uweso kasangu' nenga,

³¹ li'nga dunia itange panga napendi Tati', nanenga nipanga mu'mu'lu'mu'lu' kati Tati' mwabaaniamulise. Mui'ime, tubu'ke pano.”

15

Yesu nnjabibu wa kakape

¹ “Nenga na kitepo sa nnjabibu wa kakape, na Tati' bangu' nga ali'mi.

² Kila lutambi' nkati yangu' lwalukotoka pam-bika ywembe endalubu'ya, na kila lutambi' lwalupambika aalupetulya, li'nga lupambike munomuno.

³ Mwenga muyomwike petulilwa kwa li'lu' liyi'gi'yo lyanimakiyangite.

⁴ Mutame nkati yangu' nane nkati yinu. Kati lutambi' mwalukotoka pambika pangali tama mukitepo, nyinyonyo mwenga mukombwali pambika pangali tama nkati yangu'.

⁵ “Nenga nga na nnjabibu, mwenga mwakin-dambi'. Ywatama nkati yangu', nane nkati yake, aywo aapambika munomuno, kwa mwanjaa pangali nenga mukombwali panga kili'be sosoti.

⁶ Mundu ywoywoti ywakotoka tama nkati yangu' aataikulilwa panja kati lutambi' lwalu-taikulilwe no yu'ma. Bandu balutondwa na kulutaikulya pamwoto lutinike.

⁷ Mana mutami nkati yangu' na mayi'gi'yo gangu' nkati yinu, mulu'be sosoti samupala mwapeyelwa.

⁸ Tati' bangu' baakwi'yi'lwa mana mwa-pambika munomuno no panga mwabanamasi' bangu'.

⁹ Nenga nimpendi mwenga kati Tati' mwaban-ipendi nenga. Mutamange mulipendo lyangu'.

¹⁰ Mana mwaikolea amuli yangu' mwalu'a tama mulipendo lyangu', kati nenga mwaniiko-leyite amuli ya Tati' bangu' no tama mulipendo lyabe.

¹¹ “Nimmakiangite makowe gano li'nga pulaa yangu' itame nkati yinu, na pulaa yinu itimi.

¹² Amuli yangu' nga yi'no. Mupendane kati mwanimpandangite mwenga.

¹³ Ntu'pu' upendo nku'lu' muno kuliko wa mundu kuupiya bwu'mi wake kwa kitumbu sa mambwiga bake.

14 Mwenga mwamambwiga bangu', mana mwapanga kati mwanimwamulisa.

15 Mwenga ninkemangali kai' mwatumisi, kwa mwanjaa ntumisi atangali sakipanga bwana wake. Lakini nenga ninkemite mwenga mwamambwiga, kwa mwanjaa nimmakiangite goti ganigayu'wine bu'ka kwa Tati' bangu'.

16 Mwenga munisawili nenga, ila nenga nganinsawi mwenga, na kuntuma muyende mukapambike, itunda yo tamilika, nabembe Tati' bampeya sosoti samwaalu'a kwalu'ba kwa lina lyangu'.

17 Bai amuli yangu' kasinu nga yi'no, mupendane.

Suki ya dunia

18 "Manaitai bandu ba padunia kabansukya mwenga mutange panga baalongwi wi'ti' kunisukya nenga.

19 Mukapangage mwabandu ba padunia, bandu ba padunia balu'e kumpenda kati mwabandu babe. Lakini kwa mwanjaa mwenga mwabandu ba padunia li, ila nenga ninsawi bu'ka padunia, kwa nyo dunia yenda kunsukya.

20 Muku'mbu'ki ganammakie, 'Ntumisi nku'lu' li kulikoni bwana wake.' Kwa mwanjaa baaniku'su'mbwi nenga, balu'a kunku'su'mbwa kai' na mwenga, mana baalikamwi liyi'gi'yo lyangu' baalikamwa kai' na linu.

21 Lakini ago goti baalu'a kumpangyanga mwenga kwa kitumbu sa lina lyangu', mwanjaa bantangiteli ywanitumite.

²² Ngakotoka isa no longela nabo, bapalage bali na sambi, lakini nambi'yambi' bakombwali kwikengya panga ntu'pu' sambi.

²³ Ywanisukwa nenga, asukwa na Tati' bangu' kai'.

²⁴ Ngakotoka kugapanga kasabe makowe gagaai ganapangilwali na mundu ywi'ngi', balu'e bali na sambi. Lakini nambi'yambi' bagabweni ganigapangite baatinisukya nenga na Tati' bangu' kai'.

²⁵ Lakini bapangite nya li'nga mayi'gi'yo gagaandikilwe musalya yabe gatimi, 'Baanisuki pangali kitumbu!'

²⁶ "Paalu'a isa aywo Nnyangatiyi ywanalu'a kuntuma kasinu bu'ka kwa Tati', aywo Loo ywa kakape ywabu'ka kwa Tati', ywembe ywo aanikong'ondelya.

²⁷ Na mwenga mwanikong'ondelya kai' kwa mwanjaa mwaabile nanenga bu'ka patumbu."

16

¹ "Nimmakiangite go li'nga mwaakane ku'bala muimani yinu.

² Bandu balu'a kummi'nga mwenga mu-mayumba gabe ga kunnu'ba Nnu'ngu'. Kai' nsimu wendaisa wa kila ywaalu'a kummulaga mwenga, aakita antumikia Nnu'ngu'.

³ Baalu'a kumpangya go kwa mwanjaa baatan-giteli Tati', wala banitangiteli nenga.

⁴ Bai, nimmakiangite makowe ga li'nga payaika saa yake mwaku'mbu'ki panga nammakiangite.

Lyengo lya Loo Mpeleteu

“Nimmakiangiteli makowe gano bu'ka patumbu, kwa mwanjaa naabile pamope na mwenga.

⁵ Nambi'yambi' ninnyendelya ywanitumike, na ntu'pu' ata yumo ywanilaluya panga, 'Uyenda kwaku?'

⁶ Kwa mwanjaa nimmakiangite makowe go, myoyo yinu itwi'li manyingipalo.

⁷ Lakini nimmakianga, nantali yinu nenga niyende, mwanjaa mana nikotwike yenda, Nnyangatiyi aisali. Lakini mana niyi'i nalu'a kuntuma kasinu.

⁸ Naywembe paaisa alu'a kwakong'ondelya bandu ba padunia bu'kana na sambu, aki na ukumu ya Nnu'ngu'.

⁹ Bu'kana na sambu, mwanjaa banu'bi'lyali,

¹⁰ bu'kana na aki, mwanjaa niyenda kwa Tati', namwe mwanibonali kai',

¹¹ bu'kana na ukumu, mwanjaa mpi'ndo ywa dunia yi'no ayomwike ukumilwa.

¹² “Nibinago maingi ga kummakianga, ila kwa nambi'yambi' mukombwali kugakomeya.

¹³ Lakini paalu'a isa aywo Loo ywa kakape alu'a kunnongoya muukakape woti, mwanjaa aalongelali kwa utawala wake mwene, ila aabaya gaagayu'wa na kummakianga gagalu'a isa.

¹⁴ Ywembe anikwi'ya nenga, kwa mwanjaa alu'a kummakianga galu' gaalu'a kugapata bu'ka kasangu'.

¹⁵ Goti gababilenago Tati' nga gangu', mwanjaa nibaite panga aywo Loo alu'a kummakianga galu' gaalu'a kugapata bu'ka kasangu'.

Nyopa no pulaa

16 “Balo masu'ba masene namwe mwanibonali, no bu'ka pa masu'ba masene kai' mwanibona.”

17 Apo bi'ngi' ba banamasi' bake ngabalaluyana, “Alombolya namani patubakia, ‘Balo masu'ba masene namwe mwanibonali, no bu'ka pa masu'ba masene mwanibona kai'?’ Kai' abaya, ‘Kwa mwanjaa nendayenda kwa Tati!’ ”

18 Bai ngabalaluyana, “Alombolya namani pabaya, ‘Balo masu'ba masene?’ Tutangiteli alongela ki'li'.”

19 Yesu aatangite panga baapalike kunnaluya, bai ngaabakia, “Buli, mulaluyana galu' ganimmakie panga, ‘Balo masu'ba masene namwe mwanibonali, no bu'ka pa masu'ba masene mwanibona kai'?’

20 Kakape nimmakianga, mwenga mwali'la no lombola, lakini bandu ba dunia balu'a napusika, mwalu'a nyopa, lakini nyopa kwinu kwagalam-buka panga pulaa.

21 Nnwawa pakomboka endanyopa kwa mwanjaa saa yake ya lwu'ngu' yikite, lakini mana akombwike aku'mbu'kyali kai' lwu'ngu' lwo kwa mwanjaa ya pulaa panga mundu abelekwile padunia.

22 Kai' mwenga nambi'yambi' mwendanyopa, lakini nalu'a kumwisilyanga kai', na mwenga myoyo yinu yatwi'lya pulaa, na pulaa yo ntu'pu' mundu ywaalu'a kwibu'ya kasinu.

23 Lisu'ba lyo mwanilaluyali sosoti. Kakape nimmakianga, sosoti samwalu'a kwalu'ba Tati' kwa lina lyangu' bampeyanga.

24 Mpaka nambi'yambi' munalu'bali sosoti kwa

lina lyangu'. Mulu'bange na mwenga mwapata li'nga pulaa yinu itimi.

Niisindike dunia

²⁵ “Nimmakiangite makowe go kwa ngongo. Lakini nsimu waaisa wanalongelali namwenga kwa ngongo, ila nalu'a kummakianga mpu'la abali ya Tati'.

²⁶ Lisu'ba lyo mwalu'a lu'ba kwa lina lyangu', na nimmakiangali panga nalu'a kunnu'ba Tati' paali pinu mwenga,

²⁷ mwanjaa ywembe endakumpenda mwenga, kwa mwanjaa mwenga munipendi nenga na mwu'bi'li panga nibu'ka kwa Nnu'ngu'.

²⁸ Nenga naumi kwa Tati', isa mudunia, na nambi'yambi' niileka dunia no ki'li'bu'kyia kwa Tati'."

²⁹ Bai banamasi' bake ngabammakia, "Kumbe! Nambi'yambi' ulongela mpu'la wangali ngongo.

³⁰ Nambi'yambi' tutangite panga wenga utangite kila kili'be, na ntu'pu' kitumbu so laluyilwa maswali na mundu ywoywoti, kwa nyo tuu'bi'lile panga waumi kwa Nnu'ngu'."

³¹ Yesu ngaayangwa, "Buli nambi'yambi' mwu'bi'lile?

³² Nsimu wendaisa, kai' uikite wa mwenga mwaboti talanganika kila mundu kwa kisake, nanenga nalekelwa kisangu'. Lakini nenga nibali kisangu' mwanjaa, Tati' bai pamope nanenga.

³³ Nimmakiangite makowe gano li'nga mupate ba na amani kwa mwanjaa mubile nkati yangu'. Mudunia mwapata siki, lakini mwikase, nenga niisindike dunia!"

17

Yesu alu'bya banamasi' bake

¹ Yesu paayomwi longela go, aaloi kunani, ngabaya, “Tati', yi'lu' saa yikite! Munkwi'ye Mwana winu li'nga naywembe ankwi'ye.

² Mwanjaa mwaampepe mwana winu utawala kwa bandu boti, li'nga apepe ukoto wangayomoka boti bamwanipeile.

³ Na ukoto wangayomoka nga gu'no, kukutanga wenga waubile kisako wa Nnu'ngu' wa kakape, na kuntanga Yesu Kilisitu ywauntumike.

⁴ Tati', nenga ninkwi'yite pano padunia, niyomolile li'lu' lyengo lyamwanipeile nilipange.

⁵ Nambi'yambi', Tati', munikwi'ye nnu'ngi' yinu kwa gu'lu' utukupu wanaabile nawo payabile balo dunia umbilwa.

⁶ “Nimpangite mutanganikwe kwa bandu bamwanipeile bu'ka mudunia. Baai bandu binu, na mwenga mwanipepe babe bangu', nabembe balikamwile liyi'gi'yo linu.

⁷ Nambi'yambi' batangite panga kila samunipeile kibu'kite kasinu.

⁸ Nenga napeile yi'lu' abali yamwanipeile, nabembe baipokile, batangite panga kakape ni-uma kasinu, na bendau'bi'lya panga ngamwaan-itumike.

⁹ “Nalu'bya bo, niilu'byali dunia, ila nalu'bya balu' bamwanipeile mwanjaa nga binu.

¹⁰ Boti banibile nabo nga binu, na binu nga bangu', na utukupu wangu' ubonekine mwa balu' bamunipeile.

¹¹ Na nambi'yambi' niisa kasinu, nibileli kai' mudunia, lakini bembe bai mudunia. Mwa Tati' Mwaapeleteu! Kwa makakala ga lina linu lyamunipeile, nilu'ba mwali'ndi'le li'nga babe kili'be simo kati twenga mwatubile twabamo.

¹² Panaabile nabo nenga, naatikwali'ndi'la kwa makakala ga lina linu lyamunipeile. Nenga naatikwali'ndi'la, ntu'pu' ata yumo ywaaobite ila yu'lu' ywapalikwa langamiswa, li'nga Maandiko Mapeleteu gatimi.

¹³ Bai, nambi'yambi' niisa kasinu, na ni-baite makowe gano nibile balo padunia, li'nga bakombwe ba nsawani mupula yangu'.

¹⁴ Nenga naapeile abali yako, nabembe ba dunia ngabaasukwa, kwa mwanjaa bembe ba dunia li, kati nenga mwanibileli ywa dunia.

¹⁵ Nilu'bali mwabu'ye mudunia, ila nilu'ba mwali'ndi'le na yu'lu' nnau.

¹⁶ Bembe ba dunia li kati nenga mwanibile na ywa dunia li.

¹⁷ Mwabi'ke wiso kwa ukakape, liyi'gi'yo linu nga kakape.

¹⁸ Kati mwamunitumike mudunia, nanenga kai' natumike bembe mudunia,

¹⁹ paali pa bembe nenga namwene niibi'ka wiso kukutumikia, li'nga nabembe babi'ki'lwe wiso muukakape.

²⁰ "Nalu'byali abo bai, ila nalu'bya boti babaalu'a niu'bi'lya bu'kana na abali yabe.

²¹ Nilu'ba boti babe kili'be simo, Tati'! Nilu'ba babe nkati yitu kati mwenga mwamubile nkati yangu' nanenga nkati yinu. Nilu'ba babe kili'be

simo li'nga dunia iu'bi'li panga mwenga nga mwamunitumike.

²² Nenga napei utukupu gu'gu'lu'gu'lu' wamwanipeile, li'nga babe kili'be simo kati twenga mwatubile twabamo,

²³ nenga nibe nkati yabe, na mwenga mube nkati yangu', nilu'ba babi'ki'lwe wiso no ba kili'be simo, li'nga dunia itange panga mwenga ngamwamunitumike na mwapendi bembe kati mwamunipendi nenga.

²⁴ "Tati', mbala abo bamunipeile babe pamope nanenga palu' panibile li'nga baubone utukupu wangu' wamwanipeile, kwa mwanjaa mwalongwi wi'ti' kunipenda ibile balo umbilwa dunia.

²⁵ Mwa Tati' Anogau! Dunia intangiteli, lakini nenga nintangite. Bano bembe batangite panga mwenga nga mwamunitumike.

²⁶ Nimpangite mutanganikwe kwabe na nilu'a yendelya panga nyo, li'nga upendo wamubile nawo kasangu' ube nkati yabe, nanenga nibe nkati yabe."

18

Yesu endaboyolwa

(Mat 26:47-56, Mal 14:43-50, Luk 22:47-53)

¹ Yesu paayomwi longela go, ngayenda pamope na banamasi' bake. Baayi'i kwi'yi' ya lukolongo lwa Kedroni. Pandu po paai mukyati', Yesu pamope na banamasi' bake ngabayingya mo.

² Yuda ywaansongi Yesu, aapatangite pandu po kwa mwanjaa Yesu akokotyage kwembana po na banamasi' bake.

³ Bai, Yuda aakitweti kipi'nga sa asikali na ali'ndi'li babaatumilwe na api'ndo ba dini na Mafalisayo, ngaisa nabo mukyati' bapu'twile na taa, yenge na yombo ngali'.

⁴ Yesu aatangite goti ggalu'a kumpata, ngaayendelya na kwalaluya, "Mumpala nyai?"

⁵ Nabembe ngabannyangwa, "Yesu Nnasaleti." Yesu ngaabakia "Nga nenga" Nsongi Yuda aai ayi'mi pamope nabo.

⁶ Bai, Yesu paabakiye, "Nga nenga," ngabaki'li'bu'kya nsu'gu' no tu'la pai'.

⁷ Yesu ngaalaluya kai, "Mumpala nyai?" Ngabannyangwa, "Yesu Nnasaleti."

⁸ Yesu ngaabakia, "Nimmakiangite panga nenga nga naywembe. Bai mana kamunipala nenga, mwaleke banamasi' bangu' babu'kange."

⁹ Agalongei go li'nga gatimi gaalongei, "Balu' bawanipeile nimwobiyeli ata yumo."

¹⁰ Simoni Petili abile na lipanga, bai ngal-isolomwa, ngankata likutu lya kummalyo ntumisi ywa mpi'ndo ywa dini. Ntumisi ywo akemelwage Malko.

¹¹ Bai, Yesu ngammakia Petili, "Uki'li'bu'ye lipanga lyako mulupata. Buli, nipalikwali nywelya nnobo wa ngu'su'mbu' wabanipei Tati'?"

Yesu nnu'ngi' ya mpi'ndo nku'lu' wa dini

¹² Kipi'nga sa asikali na mpi'ndo wabe pamope na ali'ndi'li ba Ayahudi baammoywi Yesu, ngabantaba

¹³ na kumpeleka kwa Anasi nkiwe Kayafa, ywaabile mpi'ndo nku'lu' wa dini mwaka wo.

¹⁴ Aywo Kayafa nga ywaabakiye api'ndo ba Ayahudi panga nantali mundu yumo awee paali pa bandu.

Petili ankana Yesu

(Mat 26:69-70, Mal 14:66-68, Luk 22:55-57)

¹⁵ Simoni Petili na mwanamasi' ywi'ngi' baanki'ngime Yesu. Aywo mwanamasi' ywi'ngi' atanganikwe kwa mpi'ndo ywa dini, kwa nyo ayingi pamope na Yesu pangu'lu' munyumba ya mpi'ndo ywa dini.

¹⁶ Lakini Petili aayi'mi panja, paniango. Bai, aywo mwanamasi' ywaatanganikwe na mpi'ndo ywa dini aapitike panja, ngalongela na mwi'nja nni'ndi'li wa niango, ngaannyingia Petili nkati ya luwa.

¹⁷ Aywo mwi'nja nni'ndi'la niango ngaanaluya Petili, "Buli, wenga nga yumo ywa banamasi' ba mundu yu'?" Petili ngammakia, "Nenga lili!"

¹⁸ Atumisi na ali'ndi'li baakungine mwoto kwa mwanjaa kwabile na mbepo, ngababa kabayota. Naywembe Petili aayi'mi pamope nabo kayota mwoto.

Mpi'ndo wa dini ampekeseni Yesu

(Mat 26:59-66, Mal 14:55-64, Luk 22:66-71)

¹⁹ Bai, mpi'ndo ywa dini ngannaluya Yesu bu'kana na banamasi' bake na mayi'gano gake.

²⁰ Yesu ngannyangwa, "Naalongei na kila mundu pa bandu. Naatiyi'gana mumayumba ga kunnu'ba Nnu'ngu' na munyumba ya Nnu'ngu', pandu pabakwembana Ayahudi boti. Nalongelali sosoti kwo iya.

21 Kwa mwanjaa buli unilaluya? Walaluye babaayu'wine ki'li' sanaabakiye. Bembe batangite sanaabakiye."

22 Paayomwi longela go nni'ndi'li yumo ywaayi'mi na Yesu ngaanku'mbwa mbande kabaya, "Unnyangwa buli nyo mpi'ndo ywa dini?"

23 Yesu ngannyangwa, "Manaitai nilongei kinanyata ubaye awo unyatau, lakini mana nilongei kinannoga, mboni wendaniku'mbwa?"

24 Bai, Anasi ngampeleka Yesu, abile ntabilwa, kwa mpi'ndo ywa dini Kayafa.

Petili ankana Yesu kai'

25 Bai, Petili aayi'mi po kayota mwoto ngabannaluya, "Buli, wenga wa yumo ywa banamasi' bake?" Ywembe ngakana, "Nenga lili!"

26 Yumo ywa atumisi ba mpi'ndo ywa dini, nnongo wa yu'lu' ywaakatilwe likutu na Petili, ngannaluya, "Buli, nakubwenili kukyati' pamope nakwe?"

27 Petili ngakana kai', popopo njogolo ngabi'ka.

Yesu nnu'ngi' ya Pilato

28 Kindai' bulabula baantweti Yesu bu'ka kwa Kayafa, kumpeleka kunyumba ya liwali. Lakini baayingili nnyumba, kwa mwanjaa yingya kwabe mu'lu' waai mwilo kwo lya kilyo sa Pasika.

29 Kwa nyo, Pilato aatikwayendelya panja, ngabaya, "Mubile na masitaka gaku' kwa mundu yu?"

30 Ngabannyangwa, "Ikapangage mundu yu' apangiteli ulau tupelekunnetali kasako."

³¹ Pilato ngaabakia, “Muntole mwabene, mukansenwe bu'kana na salya yinu.” Api'ndo ba Ayahudi ngabannyangwa, “Twenga tuyi'ki'ti'lwali kummulaga mundu ywoywoti.”

³² Yaapangilwe nyo li'nga gatimi mayi'gi'yo gaalongei Yesu panga awaa kiwo saku'.

³³ Pilato ngayingya kai' munyumba ya liwali, ngaankema Yesu na kunnaluya. “Ati' wenga nga Nkulungwa wa Ayahudi?”

³⁴ Yesu ngannyangwa, “Buli, ago mayi'gi'yo gako au bi'ngi' batikubakia abali yangu?”

³⁵ Pilato ngannyangwa, “Nenga na Nnyahudi lili! Bandu bako na api'ndo ba dini yako ngabakuletike kasangu'. Upangite ki'li?”

³⁶ Yesu ngannyangwa, “Ukulungwa wangu' wa padunia li. Ikapangage ukulungwa wangu' wa padunia yi'no, atumisi bangu' bapelenikengelya kanenikamuyi'lwe mmoko ga api'ndo ba Ayahudi. Lakini ukulungwa wangu' wa pano li.”

³⁷ Apo Pilato ngammakia, “Wenga nga Wankulungwa?” Yesu ngayangwa, “Wenga ngawaubaya panga nenga nga Nankulungwa. Nenga nibelekwi kwa kitumbu so, na kwa nyo niisi mudunia kwabakia bandu abali ya kakape. Kila mundu ywa ukakape aanipi'kania.”

³⁸ Pilato ngaammakia, “Ukakape nga kili'be gani?”

Yesu aukumilwa waa

(Mat 27:15-31, Mal 15:6-20, Luk 23:13-25)

Pilato paayomwi longela go, aapiti kai' panja, ngaabakia Ayahudi, “Nenga nikibonali ata kitumbu simo sa kunsitakya mundu yu'.

³⁹ Lakini bu'kana na mayobelya ginu panga nenga ninnyu'gu'lyange ntabilwe yumo masu'ba ga Pasika. Bai, mupala ninnyu'gu'lyange Nkulungwa wa Ayahudi?"

⁴⁰ Apo ngabapanga ndu'ti, "Ata! Ayu' lili, ila Balaba!" Naywembe Balaba aai mpokonyoli.

19

Pilato apaya kunnyu'gu'lya

¹ Bai, Pilato ngaamulisa Yesu aku'mbu'lwe mikwasu.

² Asikali ngabalu'ka kapiya ya mimimwa na kunng'walika muntwe, ngabanng'walika na nganju ya lukanda lwa sambalau.

³ Ngabaisa nnu'ngi' yake no baya, "Sikamu, Nkulungwa wa Ayahudi!" Ngabanku'mbwa mbande.

⁴ Pilato aapitike panja kai', ngaabakia, "Nineta Yesu kasinu, li'nga mutange panga nikibwenili kitumbu sa kumpanga aukumilwe."

⁵ Bai, Yesu ngapita panja aweti kapiya yailu'kilwe kwa mimimwa na nganju ya lukanda lwa sambalau. Pilato ngaabakia, "Lolange! Mundu wene nga aywo."

⁶ Api'ndo ba dini na ali'ndi'li pabaamweni baatu'ndu'biye malobe, "Ummambe! Ummambe munsalaba!" Pilato ngaabakia, "Muntolange mwabene mukammambe, kwa mwanjaa nenga nikibonali kitumbu sosoti sa kumukumu."

⁷ Ayahudi ngabannyangwa, "Twenga tubinayo salya, no bu'kana na salya yo ipalikwa awee kwa mwanjaa aaipangite Mwana wa Nnu'ngu'."

⁸ Pilato paayu'wine mayi'gi'yo go ngayogopa munomuno.

⁹ Bai, ngayingya nnyumba ya liwali kai' ngaan-naluya Yesu, "Wenga wumi kwaku'?" Lakini Yesu annyangwili.

¹⁰ Kwa nyo Pilato ngaammakia, "Ulongelali nanenga? Buli, utangiteli panga nibile nawo utawala wa kukuyu'gu'lya na wa kukubamba?"

¹¹ Yesu ngannyangwa, "Wenga ubileli na utawala wowoti kasangu', ila wu'lu' wopeyelwa na Nnu'ngu'. Kwa mwanjaa ya yu'lu' ywanika-mukiye kasako ai na sambu ngu'lu' muno."

¹² Bu'ka po, Pilato aai kapala ndi'la ya kun-nekekea, lakini Ayahudi ngabapanga ndu'ti, "Mana wannekekea mundu yu', wenga wamb-wigalyeli Kaisali. Kila mundu ywaaipanga nku-lungwa antaukya Kaisali!"

¹³ Bai, Pilato waagayu'wine mayi'gi'yo go ngan-neta Yesu panja, bu'kapo Pilato ngatama pak-iti'gu' sa ukumu, pandu papakemelwa "Sakafu ya Maliwe" (kwa Kiebrania, Gabasa).

¹⁴ Yaai saa sita muntwekati lisu'ba lyo bi'ka wiso kwa Pasika. Pilato ngaabakia Ayahudi, "Ayu' nga nkulungwa winu!"

¹⁵ Lakini bembe bapangite ndu'ti, "Ummu-lage! Ummulage! Ummambe munsalaba!" Pilato ngaalaluya, "Buli, nimmambe nkulungwa winu?" Api'ndo ba dini ngabannyangwa, "Twenga ntu'pu' nkulungwa ila Kaisali!"

¹⁶ Pilato ngaakamukiya Yesu mmoko gabe li'nga abambilwe.

*Yesu abambilwa munsalaba
(Mat 27:32-44, Mal 15:21-32, Luk 23:26-43)*

Bai, ngabantola Yesu.

¹⁷ Abu'i apu'twile nsalaba wake mpaka pandu papakemelwa "Lipakala lya Ntwe" (kwa Kiebrania Golgotha).

¹⁸ Apo nga pabammambite, pamope nakwe baabambilwe bandu bi'ngi' abi'li', yumo lwammalyo na ywi'ngi' kunki'ya, na Yesu pakatikati.

¹⁹ Pilato aamulise liandikilwe lilu'nga libi'ki'lwe panani ya nsalaba. Na lyembe lyaandikilwe nnyinya, "Yesu Nnasaleti, Nkulungwa wa Ayahudi."

²⁰ Ayahudi baalisomike lilu'nga lyo, kwa mwanjaa apo paabambilwe Yesu paai papipi na kilambo. Kai' lilu'nga lyo lyaandikilwe kwa Kiebrania, Kiroma na Kigiliki.

²¹ Bai, api'ndo ba dini ngabammakia Pilato, "Kaneuandike 'Nkulungwa wa Ayahudi,' ila 'Ywembe aabaite, Nenga nga Nankulungwa wa Ayahudi.' "

²² Pilato ngayangwa, "Ganiandike, niandike!"

²³ Asikali pabaayomwi kummamba Yesu, magu'bo gake ngabagabagana mapungu nsepe, lipungu limo kwa kila asikali. Kai' baatweti na nganju yake, yayai mbuma wangali sonelwa bu'ka kunani mpaka pai', yawesekinelu baganika.

²⁴ Abo asikali ngababakiana, "Kanetuipopwane, ila tuihangi mpumbe yapanga ya nyai." Likowe lyo lyapangilwe li'nga gatimi Maandiko Mapeleteu gagabaya, "Batibagana iwalo yangu',
na ngu'bo yangu' baipangi mpumbe."
Amo nga mwabaapangite abo asikali.

²⁵ Papipi na nsalaba wake Yesu baayi'mi mau' bake, nku'we mau' bake, Malia nnyumbowe Kleopa na Malia Makatalena.

²⁶ Yesu paabweni mau' bake, na papipi yake ayi'mi yu'lu' mwanamasi' ywaampendile, ngaabakia mau' bake, "Mau'! Mulole, aywo nga mwana winu."

²⁷ Bu'kapo ngammakia yu'lu' mwanamasi', "Ulole aywo nga mau' bako." Na tangu' saa yi'lu' aywo mwanamasi' antweti mau' bake Yesu atame kasake.

Yesu endawaa

(Mat 27:45-56, Mal 15:33-41, Luk 23:44-49)

²⁸ Yesu pabweni panga goti gatimile, no li'nga Maandiko Mapeleteu gatimi, ngabaya, "Niminya nnyota."

²⁹ Apo paabile na bakuli lyalitwi'li kasiki. Bai ngabampeya kasiki kwa lutengo lwa malu'ba ga husopo, na kumwekekeya pankano wake.

³⁰ Yesu paayomwi pokya yo kasiki ngabaya, "Gatimile!" Ngakotima na kwipiya loo yake.

Yesu aomelwa nkwa mumbau

³¹ Yaai Ijumaa, lisu'ba lyo bi'ka wiso kwa Sabato. Kwa nyo li'nga mitwi kaneitame munsalaba lisu'ba lya Sabato, mwanjaa lisu'ba lyo lyaa liku'lu', api'ndo ba Ayahudi baannu'bite Pilato magu'lu' ga abo bababambilwe gati'kwanilwe na mitwi yabe ibu'yi'lwe.

³² Bai, asikali baayi'i ti'kwana magu'lu ga yu'lu' ywa kumbito na yu'lu' ywenebi'li' babaabile babambilwe pamope na Yesu.

³³ Lakini pabamwisili Yesu, baamweni panga ayomokile, kwa nyo baanti'kwaniyeli magu'lu'.

³⁴ Lakini asikali yumo aamwomite nkwa mum-bau, popopo yapitike myai na masi'.

³⁵ Ywaalibweni likowe lyo aatikong'ondelya na ukong'ondeli wo wa kakape. Na atangite panga alongela ga kakape li'nga mwenga muu'bi'li.

³⁶ Likowe lyo lyaapangilwe kati mwagalongela Maandiko Mapeleteu, "Ntu'pu' ata kyupa sake simo sasalu'a ti'kwanilwa."

³⁷ Kai' maandiko gi'ngi' gabaya, "Baalua kun-nola yu'lu' ywabaamwomite."

Yesu endasikilwa

(Mat 27:57-61, Mal 15:42-47, Luk 23:50-56)

³⁸ Bu'ka pa go, Yusupu, mwenekaya wa Ali-mataya, aannu'bike Pilato annyi'ki'ti'ye kuubu'ya ntwi wa Yesu. (Yusupu aai mumini wa Yesu, lakini kwo iya, mwanjaa aayogopage api'ndo ba Ayahudi). Bai, Pilato ngaannyi'ki'ti'a. Kwa nyo Yusupu aayi'i kuubu'ya ntwi wa Yesu.

³⁹ Nikodemo ywaannyendeli patumbu Yesu lisu'ba limo kilo, aaisi apu'twile manemane yaiyangabanike na ubani kyasi sa kilo salasini.

⁴⁰ Bai, boti abi'li' ngabautola ntwi wa Yesu, na kuubilingya sanda yaipakalilwe na mauta man-juli bu'kana na Ayahudi mwabayobelile muusiki.

⁴¹ Apo paabambilwe Yesu paai na kyati', na mukyati' so kwabile na lisiko lyalyabile linasikil-wali mundu ywoywoti nkati yake.

⁴² Kwa mwanjaa lyaai lisu'ba lyo bi'ka wiso Sabato kwa Ayahudi, na mwanjaa lisiko lyaai papipi, ngabansika Yesu mo.

20

Lisiko lyabule

¹ Jumapili kindai' bulabula, Malia Makatalena aayi'i kulisiko, ngalibona li'lu' liwe lya paniango wa lisiko libu'yilwe.

² Bai, ngabutuka mpaka kwa Petili na kwa yu'lu' mwanamasi' ywi'ngi' ywaapendilwe na Yesu ngaabakia, “Bammu'yite Bwana kulisiko na tutangiteli kwabammi'kite.”

³ Petili na yu'lu' mwanamasi' ywi'ngi' baayi'i kulisiko.

⁴ Boti abi'li' baatibutuka lakini yu'lu' mwanamasi' ywi'ngi' aabutwike muno kuliko Petili, kwa nyo alongoli ika kulisiko.

⁵ Paalitike no lingulya nkati, aibweni sanda, lakini aayingili nkati.

⁶ Simoni Petili ngaisa nsu'gu' yake kanki'ngama, ngayingya mulisiko na amo aibweni sanda,

⁷ na si'lu' kitambala saatabilwe Yesu muntwe. Saabi'kilweli pamope na yi'lu' sanda, ila saatikwi'kanilwa no bi'ki'lwa pandu pa kisake.

⁸ Bu'kapo yu'lu' mwanamasi' ywi'ngi' ywaa-longoli ika kulisiko ngayingya nkati, ngabona, ngau'bi'lya.

⁹ (Baai balo banagatangali Maandiko Mapeleteu gagaabaite panga yapalikwe ayu'ke bu'ka kwa awi'li.)

¹⁰ Bai, abo banamasi' baabuyangani kaya.

*Yesu ampitya Malia Makatalena
(Mat 28:9-10, Mal 16:9-11)*

¹¹ Malia ayi'mi panja ya lisiko, kali'la. Paabile balo kali'la aatilita no lingulya mulisiko,

¹² ngaabona malaika abi'li' babaweti ngu'bo uu batami palu' pabaaugonjike ntwi wa Yesu, yumo kuntwe na ywenebi'li' kumagu'lu'.

¹³ Abo malaika ngabannaluya, “Mau', kwa mwanjaa ki'li' muli'la?” Naywembe ngaabakia, “Baubu'yite ntwi wa Bwana wangu', na nitan-giteli kwababi'kite!”

¹⁴ Paalongelage go, aagalambuki nsu'gu', ngammona Yesu ayi'mi, lakini aakwipwili panga nga Yesu.

¹⁵ Yesu ngaannaluya, “Mau', muli'la ki'li'? Mumpala nyai?” Malia akitage panga aywo ngannolekeji wa kyati', ngaammakia, “Bwana, manaitai wenga ngawaubu'yite ntwi wa Yesu, unibakiye kwaubi'kite, nanenga nalu'a kuutola.”

¹⁶ Yesu ngammakia, “Malia!” Naywembe Malia ngagalambuka, ngammakia kwa Kiebrania, “Raboni!” (Lombolya “Mwalimu”).

¹⁷ Yesu ngammakia, “Upalikwali kunikamwa, kwa mwanjaa ninayendali kunani kwa Tati'. Lakini uyende kwa alongo bangu' ukabakiye, 'Niyenda kwa Tati' bangu' na Tati' binu, Nnu'ngu' wangu' na Nnu'ngu' winu.' ”

¹⁸ Malia Makatalena ngayenda kwapeya abali balu' banamasi' panga amweni Bwana, na aam-makie nyo.

Yesu apitya banamasi' bake

(Mat 28:16-20, Mal 16:14-18, Luk 24:36-49)

¹⁹ Kitamwiyo lisu'ba lya Jumapili, banamasi' baabile bakwembine munyumba, na milyango

yaabile iyigalilwe kwa mwanjaa baayogopage api'ndo ba Ayahudi. Bai, Yesu ngaisa, ngayi'ma pakati yabe, ngaabakia, "Amani ibe kasinu!"

²⁰ Paayomwi longela go, ngaalaya moko na lubau lwake. Apo banamasi' ngabapulaika muno kummona Bwana.

²¹ Yesu ngaabakia kai', "Amani ibe kasinu! Kati Tati' mwabanitumike nenga, nanenga nintuma mwenga."

²² Paayomwi longela go, ngaayulya na kwabakia, "Mupokyang Loo Mpeleteu.

²³ Mana mwaasamyandu masambi gabe, basamilwa. Mana mwaasamyali, basamilwali."

Yesu na Tomasi

²⁴ Tomasi (ywakemelwa Mapaga), yumo ywa balu' kumi' na abi'li', aabileli pamope nabo paaisi Yesu.

²⁵ Bai balu' banamasi' bi'ngi' ngabammakia, "Tumweni Bwana." Tomasi ngaabakia, "Mana ngotwike kugabona mabai ga misumali mumoko gake no yi'ya lukonji lwangu' palu', kai' yi'ya luboko lwangu' mulubau lwake naau'bi'lyali katu."

²⁶ Bai, bu'ka po pi'ta masu'ba manane abo banamasi' baabile kai' pamope mu'lu' nnyumba, na Tomasi aai pamope nabo. Milyango yaai iyigalilwe, lakini Yesu ngaisa, ngayi'ma pakati yabe, ngabaya, "Amani ibe kasinu!"

²⁷ Bu'kapo ngammakia Tomasi, "Ulete lukonji lwako pano, ugalole moko gangu'. Ulete luboko lwako ukaluyi'i mulubau lwangu'. Kaneube na kyukala, ila uu'bi'li!"

²⁸ Tomasi ngannyangwa, “Bwana wangu' na Nnu'ngu' wangu'!”

²⁹ Yesu ngaammakia, “Buli, uu'bi'lya kwa mwanjaa unibweni? Nantali yabe balu' bangali kunibona, lakini bau'bi'lile.”

Binia kwa kitabu

³⁰ Yesu aapangite kwa banamasi' bake myasu yambone, yi'ngi' iandikilweli mukitabu si'no.

³¹ Lakini yi'no iandikilwe li'nga mupate u'bi'lya panga Yesu nga Kilisitu, Mwana wa Nnu'ngu', no kwo u'bi'lya mupate ba na ukoto kwa makakala ga lina lyake.

21

Yesu apitya banamasi' saba

¹ Bu'ka pa go, Yesu aatikwapitya kai' banamasi' bake mbwega ya litanda liku'lu' lya Tibelia. Aapiti nyinya.

² Simoni Petili, Tomasi (ywakemelwage Mapaga), Natanaeli mwenekaya wa Kana Galilaya, bana abi'li' ba Zebedayo na banamasi' bake bi'ngi' abi'li' baai pamope.

³ Simoni Petili aatikwabakia, “Niyenda loba omba.” Nabembe ngabammakia, “Na twenga tulu'a longwana nawenga.” Bai, ngabayenda u'bu'ka ngalaba, lakini kilo so baapatikeli sosoti.

⁴ Kakutumbwa saa, Yesu aayi'mi mbwega ya litanda liku'lu', lakini banamasi' baatangiteli panga aai nga ywembe.

⁵ Bai, Yesu ngaalaluya, “Mwansembe, muna-patali omba boboti au buli?” Bembe ngabanyangwa, “Ata! Tunapatali kili'be.”

⁶ Yesu ngaabakia, “Mutumbukiye lupi'li'li' lwingo lwa kummalyo ga ngalaba na mwenga mwapata omba.” Bai, ngabatumbukia no pata omba bambone, ata baakombwili uta kai' kwa nnyolokano wa omba.

⁷ Apo yu'lu' mwanamasi' ywaapendilwe na Yesu ngaammakia Petili, “Nga Bwana!” Simoni Petili paayu'wine panga nga Bwana, ngawala kiwalo sake (mwanjaa aaweti ngu'bo ya lyengo bai), ngau'mbya mumasi'.

⁸ Lakini balu' banamasi' bi'ngi' baaisi kumbwani kwa ngalaba ku'no kabauta lupi'li'li' lwalutwi'li omba, baabileli kuutalu na kuuyu'mu', ila baai meta mya bu'ka muntengo.

⁹ Pabaaikite kuuyu'mu' baubweni mwoto wa makala ukunganilwe na panani yake paabi'kilwe omba na likati.

¹⁰ Yesu ngaabakia, “Muletange pano omba bi'ngi' ba balu' bamulobite.”

¹¹ Bai, Simoni Petili ngau'bu'ka mungalaba, aatiuta lu'lu' lupi'li'li' mpaka kuuyu'mu' lwalwabile lutwi'lile omba aku'lu' 153. Baatiyolokana, lakini lupi'li'li' lwakutwanikeli.

¹² Yesu ngaabakia, “Mwisange samulabuke.” Ntu'pu' ata yumo ywabe ywaalowite kunnaluya, “Wenga nga wanyai?” Mwanjaa baatangite aai Bwana.

¹³ Yesu ngaisa, ngatola likati, ngaapeya, apan-gite nyinyonyo na balu' omba.

¹⁴ Yi'no yaai pampanda patatu Yesu kwaapitya banamasi' bake tangu' yu'ka bu'ka kuuwi'li.

Yesu na Petili

15 Pabayomwi lya, Yesu ngannaluya Simoni Petili, “Simoni mwana wa Yoani! Buli, unipendile nenga kulikoni mwabanipenda ba?” Naywembe ngayangwa, “Elo Bwana, utangite panga nenga nikupendile.” Yesu ngammakia, “Wakote bana ngondolo bangu’.”

16 Bu'kapo ngammakia pampanda pabi'li, “Simoni mwana wa Yoani! Buli, unipendile?” Petili ngannyangwa, “Elo, Bwana, utangite panga nikupendile.” Yesu ngammakia, “Wakote ngondolo bangu’.”

17 Ngannaluya pampanda patatu, “Simoni mwana wa Yoani! Buli, unipendile?” Apo Petili aatinyopa kwa mwanjaa aalaluyilwe patatu, “Unipendile?” Ngammakia, “Bwana, wenga utangite goti, panga nenga nikupendile.” Yesu ngammakia, “Wakote ngondolo bangu’.”

18 Kakape nikubakia, pawaabile wamwinsembe wayobeli kwitaba lunga no yenda kwokwoti kwopala. Lakini pawapanga wang'oi wagoloya moko gako, na mundu ywi'ngi' alu'a kutaba na kukupeleka kwaupendili yenda.”

19 (Kwo longela nyo alayite Petili mwaalu'a waa na kunkwi'ya Nnu'ngu'.) Bu'kapo ngammakia, “Uningi'ngame.”

Yesu na yu'lu' mwanamasi' ywi'ngi'

20 Apo Petili ngagalambuka, ngammona yu'lu' mwanamasi' ywaapendilwe na Yesu kaki'ngama. (Ayu' mwanamasi' nga yu'lu' pa kilyo sa kitamwiyo atamage papipi muno na Yesu na kunnaluya, “Bwana nga nyai ywaalu'a kusongya?”)

²¹ Bai, Petili paamweni ywo, ngannaluya Yesu, “Bwana, na yu'no buli?”

²² Yesu ngannyangwa, “Mana kanipala alame mpaka panaaki'li'bu'ka, wenga ga ki'li'? Wenga uniki'ngame nenga.”

²³ Bai, likowe lyo lyaabambite kwa balu' aumini panga mwanamasi' ywo aawali. Lakini Yesu ammakeeli panga mwanamasi' ywo awaali, ila, “Manaiti kanipala alame mpaka panaaki'li'bu'ka, wenga ga ki'li'?”

²⁴ Ayu' nga yu'lu' mwanamasi' ywaagabweni makowe ga na kugaandika. Na twenga tutangite panga gaagalongei nga kakape.

Kuundi'la

²⁵ Kubile makowe gi'ngi' maingi gaapangite Yesu, ikapangage gaandikilwe goti, limo bu'ka pa li'ngi', nengite ata dunia yene ilu'e li'nganali kwibi'ka itabu yaipalage andikilwa.

Injili ya Yesu
Matumbi: Injili ya Yesu Mwaiandikilwe na Luka
Portions

copyright © 2017 Pioneer Bible Translators

Language: Matumbi

Contributor: Pioneer Bible Translators

For more information, visit pioneerbible.org.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-05-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 May 2025 from source files dated 14 May 2025

82b7e8f8-3527-586f-8e99-1862b2f2e12c